

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı

3 Temmuz 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, 31 Martta yapılan yerel seçimlerin hayırlı olmasını dilediğine, Komisyonun İkinci Yasama yılında yaptığı çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyonda Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nun görüşmeleri yapılırken birtakım haksız isnatlara maruz kaldıklarına ve bu konulara açıklık getirmek istediklerine ilişkin açıklaması

III.-KONU

A)ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırladığı Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

B)GÖRÜŞMELER

1.- Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve 3 arkadaşı ile Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan tarafından verilen Komisyon bünyesinde Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulmasıyla ilgili aynı mahiyetteki önergelere ilişkin görüşmeler

VI.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulması

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

3 Temmuz 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.35'te açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu,

31 Martta yapılan yerel seçimlerin hayırlı olmasını dilediğine, Komisyonun İkinci Yasama yılında yaptığı çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Komisyonla yapılan bireysel başvurulara,

Komisyonla Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nun görüşmeleri yapılırken birtakım haksız isnatlara maruz kaldıklarına ve bu konulara açıklık getirmek istediklerine,

İlişkin birer açıklama yaptı.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırladığı Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, görüşmeleri yapılarak kabul edildi.

Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve 3 arkadaşı ile Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan tarafından verilen Komisyon bünyesinde Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulmasıyla ilgili aynı mahiyetteki öneriler, yapılan görüşmelerden sonra kabul edilerek Çocuk Hakları Alt Komisyonu kuruldu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 13.22'de toplantıya son verildi.

3 Temmuz 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.35

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

KÂTİP: Meral DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer basın mensupları; öncelikle hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 3’üncü Toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, 31 Martta yapılan yerel seçimlerin hayırlı olmasını dilediğine, Komisyonun İkinci Yasama yılında yaptığı çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yoğun bir seçim trafiğini geride bıraktık. 31 Martta yapılan yerel seçimlerle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yenileme seçimlerinin sonuçlarının hayırlı olmasını diliyorum. Seçimler demokratik düzenin en temel kurumu olduğu ve siyasi çalışmaların da merkezinde yer aldığı için genel olarak, yasama organı olan Parlamentoyu, Komisyonumuzun çalışmalarını da etkilemiştir. Artık önümüzde dört yılı aşan uzun bir seçimsiz dönem bulunmaktadır. Bu dönemi Komisyonumuz açısından en iyi şekilde değerlendirmeyi, siyasi denetim görevini daha etkin bir şekilde yerine getirmeyi hedefliyoruz. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde Komisyon çalışmalarına vereceğiniz katkı düzeyi ve bunun niteliği de hiç şüphesiz önemli bir rol oynayacaktır.

Değerli arkadaşlar, içinde bulunduğumuz yasama yılı içinde aralarında Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Alt Komitesi üyeleri, AGİT Medya Özgürlüğü Temsilcisi, Birleşmiş Milletler Mukim Koordinatörü ve Avrupa Birliği Siyasi İşler Müsteşarı ve çok sayıda ülke büyükelçisinden oluşan yabancı heyetle yine çeşitle STK’ler ve işçi, memur kesimi temsilcilerinden oluşan yerli heyeti kabul edip insan haklarına ilişkin meseleler etrafından müzakerelerde bulunduk ve çözüm imkânlarını istişare ettik.

Değerli arkadaşlar, bugün, Hükümlü Ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırlayıp sunduğu Sincan Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin önergeyi görüşeceğiz.

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bunları görüşmeye geçmeden önce sizlere Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi vermek istiyorum. Komisyona 2 Temmuz 2019 itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 2.529’dur. Bu başvurulardan 2.393 adedi hakkında gerekli işlem yapılmıştır. İşlem yapıp cevabı beklenen başvuru sayısı ise 379’dur. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre

dağılımını da sizlere ifade etmek istiyorum. Cezaevleri sorunları 1.951, yargıya ilişkin sorunlar 408, yerinde inceleme talebi 99, kolluk uygulamaları 62, işçi sorunları 54, memur sorunları 52, yasal düzenleme talebi 49, sosyal güvenlik işlemlerinden şikâyet 27, yardım talebi 27, engelli sorunları 21, yurt dışında yaşayan Türklerin sorunları 13, gayrimenkul sorunları 11, Komisyonun girişimde bulunması talebi 9, askerlikle ilgili sorunlar 7, terör kaynaklı sorunlar 7, yabancı ülkelerde bölgeler ve uluslararası kuruluşlarla ilgili sorunlar 5, yabancıların sorunları 6, kayıp vakaları 5, güvenlik soruşturması kaynaklı sorunlar 4, memuriyet sınavı sorunları 4, üniversite ve YÖK sorunları 4, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru için yardım talebi 1. Bunlara ilişkin gerekli işlemler yapılmış olup hassasiyetle takip edilmektedir.

III-KONU

A)ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırladığı Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, şimdi gündemimizin 2'nci maddesi olan Sincan Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun görüşmelerine geçiyoruz. Öncelikle inceleme heyeti adına, Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonu Başkanı Hatay Milletvekili Sayın Hüseyin Yayman'dan sunumlarını yapmalarını isteyecek, daha sonra da müzakere ve sorular için talep eden tüm üyelere söz hakkı vereceğim.

Sincan Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun takdimi için sözü Hatay Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Yayman'a bırakıyorum.

Buyurun Sayın Yayman.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli basın mensupları, çok değerli İnsan Hakları Komisyonumuzun çalışanları, çok değerli hanımefendiler, çok değerli beyefendiler; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bilindiği üzere bugün Sincan Cezaevi Raporu'yla ilgili bir toplantı düzenlemiş bulunmaktayız. Bu toplantıyı düzenlediği için Başkanımıza ve emeği geçen tüm bürokrat arkadaşlara teşekkür ediyoruz. Biz 17 Ocak tarihinde Sincan'a bir ziyarette bulunduk ve gerçekten bu ziyaret hepimiz için öğretici oldu ve ne kadar doğru bir karar verildiğinin görülmesi bakımından çok anlamlıydı. Sincan Cezaevi Raporu'na geçmeden önce birkaç hususun altını çizmek isterim.

Birincisi, İnsan Hakları Komisyonu olarak biz siyasetin üstünde, partilerin üstünde bir komisyonuz çünkü gerçekten dün işte Madımak elim hadisesini, katliamını tekrar 26'ncı senesinde andık. Bu bir insanlık suçudur. Bugün Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümü ve gerçekten Türkiye'de insanları kıskırtıp provokasyon yapmak isteyenler, bizim kardeşliğimizi ortadan kaldırmak isteyenlere bizim Komisyonumuzun duruşu çok çok önemli bir cevap olacaktır. Bunu özellikle vurgulamak isterim ve hem Madımak'ta hem Başbağlar'da hayatını kaybetmiş olan vatandaşlarımıza bir kez daha rahmet diliyorum. Bu katliamı yapan karanlık odakları lanetliyorum, kınıyorum ve bu provokasyonların Türkiye'nin kardeşliğini, birliğini daha fazla pekiştireceğini ifade etmek isterim. Bizim Hükümetimizin, partimizin, daha doğrusu Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş esaslarından bir tanesi “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” prensibidir. Biz bu sözü sürekli ifade ediyoruz fakat bu sözle ilgili gerçekten daha fazla belki çalışmamız, daha fazla gayret göstermemiz gerekiyor.

Şunu ifade etmek lazım. Bizim insan hakları karnemiz aslında Türkiye Cumhuriyeti devletinin dünya arenasında, dünya ligindeki konumunu da göstermesi bakımından çok çok önemlidir. Bizim yaklaşımımız çok nettir. Bunu alt komisyon toplantılarımızda, diğer toplantılarda ifade ettik. “Fırat’ın kenarında bir kurt kuzuyu kapsa gelir hesabını bizden sorar” anlayışıyla Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonu olarak biz inşallah çalışmalarımıza devam edeceğiz. Geçen hafta içerisinde hem İstanbul’da hem Diyarbakır’da toplantı yapacaktık, cezaevini ziyaret edecektik fakat Meclisin çalışması nedeniyle bu çalışmaları ertelemek zorunda kaldık, ziyaretleri ertelemek zorunda kaldık. Önümüzdeki dönemde hem Diyarbakır’a hem Silivri’ye hem -çünkü bize gelen çok sayıda talep var- bu talepleri yerine getirmek bakımından biz bu ziyaretlerimize hemen yaz tatilinde de devam edeceğiz, en azından uygun olan arkadaşlarımızla. Bunu ifade etmek isterim.

Çok değerli arkadaşlar, Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonu olarak 17 Ocak 2019 tarihinde Sincan Cezaevine heyet olarak bir ziyarette bulunduk. O ziyarette bulunan arkadaşlarımız oldu ve bizlerle beraber çok sayıda bürokrat arkadaşımız geldi. Ben çok kısa -müzakerelere zaman kalması bakımından- bir çerçeve çizip sonra sizlerin katkılarınız, görüşleriniz doğrultusunda bu raporumuzu sizlerin kritiğine takdim edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, çok değerli milletvekillerimiz; Hükümlü ve Tutuklu Hakları İnceleme Alt Komisyonu olarak bize gelen talepler ve Komisyonumuzun çalışmaları, talepleri doğrultusunda bu ziyareti gerçekleştirdik. Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Gerçekten -herhâlde herkes bunda hemfikir- cezaevlerinde neler var, neler yok? Nelerin olduğunu birazdan sorunları söyleyeceğiz ama nelerin olmadığını söylemek gerekirse, bir, Allah’a çok şükür ki Türkiye’de cezaevlerinde organize, taammüden, bilinçli bir işkencenin, bir insan hakkı ihlalinin olmadığını en azından Sincan Cezaevi ziyaretimizde gördük. Münferit birtakım şikâyetler, kişisel şikâyetler vardı. Bunların iyileştirilmesi konusunda da hem biz alt komisyon olarak hem İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu gerekli çalışmaları yapıyor, yapmaya devam edecek. Zaten bizim ziyaretimizden sonra pek çok konuda iyileştirmelerin olduğunu hepimiz tespit ettik.

Bizim cezaevi ziyaretimizde dikkatimizi çeken ya da sorun olarak gördüğümüz hususlardan bir tanesi kapasitenin üstündü hükümlü ve tutuklunun barındırıldığı ifade edildi. Bu, tabii Türkiye cezaevlerinde önemli sorunlardan bir tanesi ve sürekli şikâyet konusu edilmekte. Bu hususla ilgili özellikle 15 Temmuz hain FETÖ’cü darbe girişimi sonrası cezaevlerinde çok aşırı bir yığılmanın olduğunu ve buna bağlı olarak şikâyetlerin geldiğini söylemek gerekiyor. Tabii ki cezaevi yapmak sorunu çözmeyecek. Yani sinekle değil, bataklıkla mücadele etmek; suçluyla değil, suçla mücadele etmek konusunda bütün Komisyonumuzun hemfikir olduğunu söylemeye dahi gerek yok. Bu konuda gerçekten suçu önleme konusunda belki daha aktif kamu politikalarının yürütülmesi konuşulabilir, tartışılabilir.

Raporumuzda özellikle altını çizmek istediğimiz hususlardan bir tanesi de Sincan Cezaevindeki en azından tespitlerimizde -diğer cezaevlerine gittiğimizde bunu tekrar test etmiş olacağız- tutuklu ve hükümlülerin topluma kazandırılması, meslek edinmeleri, kişisel gelişimleri amacıyla devam eden kurs ve faaliyetlerin, etkinliklerin üst düzeyde olduğunu söylemekle beraber gerçekten hem hobi kazandırılması hem bir terapi yapılması hem bu insanların topluma kazandırılması, cezaevi sonrasında tutukluluklarının ve hükümlülüklerinin son bulması dönemi sonrasında bu insanların bir meslek edinmeleri konusunda belki daha fazla çalışmaların yapılmasını ifade etmek gerekiyor.

Burada biraz önce dile getirdim. Birtakım kişisel sorunlar vardı. Bize gelen mektuplarda da -sizlere de çok sayıda mektup geliyor- özellikle cezaevi personeliyle ilgili çok doğrudan, çok Vandalca şikâyetlerin gelmemiş olmasını biz önemli buluyoruz çünkü Türkiye geçmişte çok ciddi insan hakları

ihlalleri maalesef yaşadı. Bunların hepsi bu Komisyonun zaten bilgisi dâhilinde, hem Diyarbakır Cezaevinde hem Mamak Cezaevinde hem diğer cezaevlerinde yaşanan işkenceler insan hakları ihlalleri Türkiye'nin karnesini olumsuz yönde etkilemişti. Çok şükür Allah'a, bugün, günümüzde topyekûn, sadece bu Hükûmetin çabalarıyla değil, aynı zamanda muhalefetin de çok titiz davranması ve bu konuda eleştirel bir tavır takınmasıyla organize bir insan hakları ihlalinin olmadığını söylemek gerekiyor.

Cezaevlerinde hem kadın cezaevi hem çocuk cezaevi hem yüksek güvenlikli F tipi cezaevindeki temel sorunların başında benim bir akademisyen olarak -bir siyasetçi olarak değil- gördüğüm en önemli nokta şu oldu: Fiziksel yetersizlikler. Çok şükür Allah'a ben bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Neden önemli? Çünkü eğer orada gerçekten bir insan hakkı ihlali, bir insanlık suçu, bir olumsuz durum yaşanmış olsaydı, bu da dile getirilseydi... Bu da dile getirilebilir tabii ki. Belki başka cezaevlerinde bunlar da vardır. Yani toptancı ve indirgemeci bir mantıkla sadece Sincan Cezaevine bakıp Türkiye'deki tüm adalet sistemi hakkında bir betimlemede bulunmak istemiyorum. Ben Sincan Cezaevi özelinde konuşuyorum. Bütün bu değerlendirmelerimizin o bağlamda kritik edilmesini rica ederim ve rapor üzerinden bir tartışma yürütüyoruz. Bu bağlamda buradaki kullanılan su miktarının artırılması konusunda talebin gelmesi; ısıtma problemi, kaloriferlerin yeterince yanmadığına dair eleştirilerin gelmesi, havalandırmaların daha sağlıklı bir biçimde yapılması konusunda dile getirilen eleştiriler ve yine iş yurtlarındaki üretilen ürünlerin satışıyla ilgili kârların artırılmasının talep edilmesi idi.

Bir diğer husus, belki cezaevinde en çok dikkatimizi çeken hususlardan bir tanesi çocuk cezaevinde ve kadın cezaevinde özellikle ailelerle görüşme konusunda, çocuklarla görüşme konusunda sadece anne babanın değil, kardeşlerle de görüşülmesi konusunda bir talep vardı. Bu da hakikaten çok çok önemli bir husustu.

Bir diğer önemli nokta, yine cezaevinde kütüphanedeki kitap sayısının artırılması. Ben bunun da önemli olduğunu düşünüyorum ve gerçekten buradaki kader mahkûmu insanlar dâhil olmak üzere farklı suçlardan bulunan insanların kütüphaneden yeterince faydalanmasının, buradan kitap alması ve bunu okuyarak en azından zamanını daha nitelikli değerlendirmesinin ya da bir terapi anlamında kitapların takibinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, çok kısa özetlemek gerekirse müzakerelere zaman kalması bakımından, bizim Sincan Cezaevi Raporumuzun ana fikri bu şekildedir. Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu olarak yaz tatilinde 3 tane cezaevine gitmeyi Komisyonumuzla konuşarak değerlendireceğiz. Yaz tatilinde çalışmayı düşünüyoruz.

Raporumuz kısaca böyledir. Sizlerin kritiklerinize açıyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Hüseyin Bey'e ben de çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz almak isteyen sayın üyelerimize söz vermek istiyorum.

Söz almak isteyen arkadaşlarımız bana yansımadı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, usul açısından önce raporu değerlendirip sonra mı öneri ve diğer gündemlere geçeceğiz yoksa...

BAŞKAN – Şimdi raporu açtık bir kere, önce raporu değerlendirelim.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Mikrofon açılmadı, açılan varsa önce verebilirsiniz, sorun değil.

BAŞKAN – Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, anlaşılan iktidarın düzeni bozulmuş.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Yani biraz gülesiniz diye ben söyledim, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Biz de güldük.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani hepinizi seviyorum, saygı duyuyorum. Efendim, tepki gösteren arkadaşlar da oldu. Eğer onları kırdıysam da özür dilerim.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, raporu aldım ancak dört dönemdir ben milletvekiliyim. Sayın Eronat’la birlikte de görev yaptık o dönemde. Elimde benim İnsan Hakları El Kitabı var. İnsan hakları açısından, mevzuat açısından gerçekten çok ilerideyiz ama uygulamayla bir check up yapma açısından zaten bu mevzuat bu kadar insan haklarıyla ilgili getirilmiş ki hem il insan hakları kurulu hem ilçe insan hakları kurulu var. Bir kurulun acaba atladığını diğer kurul göremez mi, görmez mi? Çapraz sorgu açısından bu kurullar var. Önceki tüm toplantılara ben gelirken il insan hakları kurulunu da arardım çünkü onlar iki ayda bir cezaevlerini ziyaret ediyorlar. Acaba biz İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun göremediğini veya da onların göremediği, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun görebildiği neler var, hangi olgular tespit edilmiş diye ben dün Ankara Valiliğini aradım, dedim ki sizin bu konuyla ilgili il düzeyinde kurulu bulunan insan hakları inceleme komisyonu var ve bunun da cezaevi izleme kurulu var. Cezaevi İzleme Kurulunuzun hazırlamış olduğu bu raporları mümkünse ben istiyorum, 2018’den bugüne kadar. Maalesef üç yıldan beri Ankara Valiliği İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun alt komisyonu olan Cezaevi İzleme Kurulu cezaevlerine gidip bir rapor tutmuyor, üç yıldan beri. Bu raporlar geçmişte... Sizde yasama uzmanı olan arkadaşlar vardır, herhâlde yanlarınızda oturuyorlar mı, göremedim ben? Yok.

BAŞKAN – Buradalar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ha arkada oturuyorlar, özür dilerim.

Yani eski arkadaşlarımız da eğer bakarlarsa arşive önceki yıllarda Cezaevi İzleme Kurulunun o raporları bizim Komisyona da gelirdi, bizim Komisyonda da ben alıyor idim ama buraya da gelmiyor. Varsa bana birer tane suretini verin. 2018 ve 2019 dâhil.

BAŞKAN – Mahmut Bey, geliyormuş, size iletelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Valilik “Yok, üç yıldan beri biz gitmiyoruz.” diyor. Şimdi sizde var mı gitmediği hâlde?

YASAMA UZMANI AHMET YILDIZ – Cezaevi İzleme Kurulu raporları bize geliyor efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 2018’in var mı şu anda sizde?

YASAMA UZMANI AHMET YILDIZ – Onu bilmiyorum ama geliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geliyor da onu söylüyorum, üç yıldan beri gitmediklerini söylüyorlar. “Onun için size gönderemiyoruz” dediler ancak orada üç yıl öncesi kadın cezaevinde yaşayan HIV virüslü bir kadın var, onunla ilgili rapor var, o raporları istedim. O raporlarda dediler ki: “Biz Sağlık Bakanlığıyla, Adalet Bakanlığıyla görüşelim, ona göre veririz veya onun gereğini yaparız.” Yani şimdi benim sizden istirhamım, artık Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulu bulunan İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun üzerinden daha üst bir kurulun olmadığına inanıyorum ben ama burada eğer gerçekten bu Ankara Valiliği bünyesinde İnsan Hakları İzleme Komisyonu asli görevi olan cezaevlerini denetleyip eğer rapor hazırlamıyorsa -bu diğer 81 ilde de muhtemelen böyle midir,

değil midir bilmiyorum- bunları bir incelemek lazım. Eğer böyleyse o zaman şu aklımıza gelir; Bir, ya Türkiye’de insan hakları ihlali açısından cezaevlerimizde hiçbir sorun yoktur her şey güllük gülistanlıktır veyahut da bunun üstü kapatılmaya çalışılmaktadır. Şimdi, üstü kapatılmaya çalışıyor mu veya her şey güllük gülistanlık mı onun da cevabını vallahi bana gelen cezaevlerindeki mektuplar. Yani size de aynı şey geliyordur, farksızdır yani bence herkese aynı şeyler geliyor ve içeriğini okuduğumuz zaman insanı hakikaten insan hakları açısından insan onuruyla bağdaşmayan çok hadiselerin yaşandığını biz burada görebiliyoruz.

Bu genel girişten sonra şimdi, evet, yani burada Sincan özelinden baktığımız zaman, arkadaşlarımız muhalefet şerhlerini yazmışlar. O muhalefet şerhleriyle raporu okuduğumuz zaman şimdi hangisi doğru, hangisi yanlış? O zaman biz Komisyon olarak oturup... Ya bir daha hep birlikte gidelim... Yani siyaset olsun diye herhâlde bu muhalefet şerhleri yazılmadı. Doğruya doğru diyeceğiz, yanlışla yanlış diyeceğiz. Bu anlamda insan haklarının partisi de olmaz. Bu, evrensel bir hak, hepimize lazım. Ekmek, su, hava gibi insan hakları lazım. Eğer insan haklarını biz ne kadar etkin ve verimli bir şekilde hâkim kılabilirsek o kadar toplum gelişir, ilerler. Mesela çocuk eğitimiyle ilgili değerli Başkanımız bahsettiler, ben yani doğrusu kütüphaneye ilgili... Çocuk cezaevinde mesela hangi kitaplar var veya hangi dergiler geliyor? Yani hiç buna bakabilme fırsatınız oldu mu cezaevinde değerli Başkanım? Dergilerde mesela güncel anlamda veya çocuk kitaplarından... Yani raporda eğer ben kaçırdıysam özür dilerim, kitap listesi açısından, güncellik açısından mesela bunları yakalayamadım.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Siz tamamlayın, ben cevap vereyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bir de eğitimle ilgili rapora baktığımız zaman “Gerekli tedbirler alınmıştır.” deniyor. Şimdi, “gerekli tedbirler” gibi yuvarlak kelimeden ziyade, “Çocukların hepsi eğitimlerini almaktadır.” ibaresi farklı, “Tedbirler aldı.” farklı. Yani gerçekten eğer tedbirler almak... Yani sanki bir ihlal var ama tedbirleri de aldılar, o cümle çıkar ama yok... “Efendim, burada cezaevinde bulunan çocukların hepsi gayet rahat, eğitimlerini alıyorlar, eğitimle ilgili sorunları yok, okullarına gidip geliyorlar, etütleri yapılabilir, kendilerine dersle ilgili öğretmenler yardımcı olabiliyor, kütüphaneleri, spor alanları buna uygun, çamaşırhaneleri buna uygun.” Mesela bunların yemekhaneleri var mı? Kendileri bir arada mı yemek yiyorlar, yoksa büyüklerle bir arada mı yemek yiyorlar? Burada takdir edersiniz ki 11-18 yaş arası var. Bu cezaevinin çocuk bölümünde kalan çocukların hepsi gelişmişlik itibarıyla aynı düzeyde midir? Çünkü biz bunun vukuatını Ümraniye Çocuk Cezaevinde yaşadık. Hepsi yaş itibarıyla 11-18 yaş arası. Kanunen baktığımız zaman hakikaten o yaş dilimi arasına giriyor ama çocukların gelişimi farklı olduğu için orada biraz daha cılız olan bir çocuk diğer arkadaşları tarafından darp edildi ve rahmetli oldu, vefat etti. Şimdi, yasa, tabii, bu anlamda diyor yani dış görünüş itibarıyla, gelişmişlik oranına göre bunu sınıflandırmak lazım. Buradaki cezaevinin durumu nedir? Yani şimdi ben burada ne desem... Siz orada yaşadınız o çocukların gelişimini vesairesini, onlarla sizler bir araya geldiniz. Onlar gerçekten uyuyor mu, uymuyor mu? Kadın cezaevindeki, oradaki alışveriş konusu yani kantindeki alışveriş olayı. “Fiyatlar yüksek.” vesaire denilmiş. Acaba oradaki çeşitlilik durumu ne? Yani kadınların ve çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekildeki o çeşitlilik oranı vesairesi var mı, yok mu? O ürünlere bakmak lazım. Yani evet, genel ifadeler geçmiş durumda ama bu konuda sanki biraz soru işaretleri kafamda kaldı. Bu muhalefet şerhlerine de bir an önce bence cevap verebilecek şekilde... Onu da izah etmekte yarar var.

Şimdilik benim söyleyeceklerim bu kadar.

Önemli bir husus, İnfaz Kanunu’nun 16’ncı maddesi yani tabii, Sincan’da bu var mı, yok mu, Sincan özelinde konuşuyoruz ama o genel konu geldiği zaman tekrar yine söz almak isterim.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Tanal, çok teşekkür ederiz.

Hem uyarıcı hem yol gösterici eleştirileriniz için teşekkür ederiz gerçekten. Bu bahsettiğiniz konular bir eksiklik olarak varsa bunları bundan sonraki ziyaretlerde ikmal etmek açısından da bize yol gösterici olacak. Sağ olun, teşekkür ederim o bakımdan.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, ben de hepinizi selamlıyorum.

Doğrusu Sincan Cezaevine dair -sanırım bir aydan fazla oldu- alt komisyonda görüşüldü, üzerinde epeyce tartışma da yapıldı. Sanırım usul açısından bugün sadece üst komisyondan geçmesi gerektiği için gündemimizde.

BAŞKAN – Yok, Komisyonumuzun diğer üyelerinin de bu konuda...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani hem bilgi almak hem de geçmesi için yani biraz teknik bir iş yapıyoruz deyim yerindeyse aynı zamanda. Yani diğer toplantıya da ben katılmışım. Bizim Cezaevi Alt Komisyonu üyemiz Mardin Milletvekilimiz Ebrü Günay’ın muhalefet şerhi dosyada, kendisi bugün acil bir işi olduğu için gelemedi. Muhalefet şerhi elimde, mazereti var.

O da ifade etmişti ama ben bir daha çok genel hatlarıyla şunu ifade etmek isterim: Rapor tam anlamıyla ziyarette tespit edilen hususları içermiyor. Yani bir şey hâli var; genel, soyut, her şey güzel, hiçbir sıkıntı yok, bazı küçük küçük kitap gibi işaretler varsa da esasa dair bir şey bence söylemiyor. Ama ben Cezaevi Alt Komisyonunun özellikle yaşanan ciddi hak ihlalleriyle ilgili hem Sincan için hem diğer hapisaneler için deyim yerindeyse daha radikal, çözümleyici, sorunun üstüne gidici bir yöntem izlemesi gerektiğine inanıyorum. Aksi hâlde bu tip sıkıntıların ne kadar büyük yaşandığını biliyoruz yani. Neticede ben Sincan Cezaevinde bir deneyim yaşadım, bir milletvekili olarak gittim, sizi de aradım hatta, Hüseyin Bey’i de aradım, Adalet Bakanını da aradım. İki saat bir milletvekili olarak ve İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak bir müdürü göremiyorum ve randevu almışım, gitmişim. Bu kadar ciddi bir keyfiyet var, vurdumduymazlık, saygısızlık ve Sayın Bakan aradıktan sonra ben müdürle on dakika görüşme yapmışım ki sorunlar çok ciddiydi. Bize karşı yapılan bir tutum bu kadar olabiliyorsa orada hiçbir iletişimi olmayan, dört duvar arasında, haftada bir görüşme yapabilen sınırlı olanaklara sahip mahpusların neler yaşayabileceğini Komisyonumuzun takdirine sunuyorum açıkçası. Ben gittiğimde bunu Sayın Adalet Bakanına da iletmıştim.

Şimdi, Sincan Cezaevinde de yine Sayın Günay çok ciddi bir şeyi Komisyonun gündemine getirdi, basında da epey yer aldı. Hatta yanlış yer aldı, sanki yeni Sincan’a gidilmiş gibi yer aldı ama yeni değildi, sadece yeni ifade edildi. Bizim önceki dönem Grup Başkan Vekilimiz İdris Baluken’in –sizler de gayet iyi tanıyorsunuz- Komisyon çıktıktan sonra odasının darmadağın edilmesi, arama yapılması ve bu bilginin bize gelmesi sonrasında, biz bunu Komisyona ilettikten sonra ne tip bir görüşme yapıldı bilmiyoruz. Yani sonuçta şu anda İdris Baluken hepimizin tanıdığı, bunu da bırakalım, Mecliste on yıl, on iki yıl görev yapmış bir parlamenter ve İnsan Hakları Komisyonuna bilgi veriyor diye gidip kendi koğuşunun altüst edilmesi oradaki cezaevi idaresinin İnsan Hakları Komisyonu işlemlerine, bizim tutumumuza ve halk iradesine nasıl bir saygı gösterdiğini test etmiştir. Bu konuda varsa bir girişiminiz ve sonuçlar bunu öğrenmek isteriz gerçekten çünkü Sayın Baluken bunu bize özel olarak bildirdi “Bunu Komisyonda görüşün, gündeme getirin.” anlamında.

Son olarak şunu da söyleyeyim: Muhalefet şerhimizi tekrar etmeyeceğim tabii ki. Bir kere en önemlisi şu: Önceden gidileceği biliniyormuş, bu nedenle gerekli hazırlıklar yapılmış yani Komisyon önceden haber vermeden gidebilir. Neticede böyle bir yetkisi var, hazırlık yapılmasın. Yine, bu hastane

sevkleri çok ciddi bir problem, birçok cezaevinden mektup alıyoruz, Sincan'da da aynı şey varmış. Gazete, kitap, dergi meselesinde ve televizyon meselesinde –yine, Sayın Yayman da kitapları söyledi- o konuda da aynı kısıtlamalar ve sınırlamalar devam ediyor. Yine, anneleriyle birlikte kalan 42 çocuğun ihtiyaçları, bunlar yazılı olduğu için tekrar etmeyeceğim ama şu çıplak arama dayatmasını özellikle ifade etmek istiyorum. Sincan Kadın Cezaevinde kalan kadın mahpuslara yönelik bu giriş çıkışlarda, hastanede veya ilk tutuklamalarda çıplak arama dayatması var. Bu konuda sayısız başvuru alıyoruz. Bu konuya da Komisyonumuzun ilgi göstermesi gerekiyor. Hasta mahpuslara uygun yiyeceklerin tüketim için verilmesi gerekiyor. Biz muhalefet şerhimizdeki hususları içermediği sebebiyle rapora tabii ki evet diyemiyoruz ve sonraki gündemde biz genel olarak Komisyonun çalışma yöntemine ilişkin de eleştirilerimizi sunacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sincan Cezaevi ziyaretinde bulundum, alt komisyon üyesi olmadığım için şerh düşmedim ama sözlü olarak beyan edeyim. Cezaevi ziyaretinde önemli eksiklikler gördük, bunu da tüm ziyaretcî arkadaşlarımız gördü ve vicdanları da sızladı, bilhassa çocuk cezaevindeki görüntüler çok üzücüydü. Kışın soğuk odalar, şikâyetini dile getiremeyen çocuklar, zaten bu çocukların çoğu kimsesiz, anne babaların sorun yaşadığı ve suça itilen çocuklar. Bu çocuklarla konuşmaya çalıştık, maalesef çocuklar kendilerini ifade edemiyordu. Sanırım biraz da korku vardı cezaevi yönetimiyle ilgili ama bizce bilhassa -açıkçası tüm arkadaşlar da teslim eder herhâlde- en kötü şartlar çocuk cezaevi bölümündeydi. Su konusu sıkıntıydı; biz, siyasi tutuklular bölümünde, bilhassa adlilerde akarken siyasi bölümde muslukları açtığımızda suyun akmadığını gördük. Kendi gözümüzle gördük ve açlık grevinde olan tutukluların bir de susuzlukla karşı karşıya olduğunu da bizzat müşahade ettik.

Cezaevi ziyareti son derece eksik ve yetersiz bir şekilde yapıldı çünkü cezaevlerinden çok şikâyet alan, ileti alan bir milletvekili olarak Sincan Cezaevinden gelen şikâyetleri değerlendirme imkânı bulamadık Komisyon Başkanlığı sayesinde. Mesela bir doktor tıp kitabı alamadığını, radyoloji uzmanı olduğunu ve tıp kitabının bile içeri sokulmadığını söylüyordu. Tetkik etmek gerekiyordu, konuşmak gerekiyordu, engellendik ve görüşemedik.

Tek kişilik hücreler bol miktarda vardı ve o hücrelerdeki kişilerle görüşmek istedik, görüştürülmedik cezaevi yönetimi ve başkanlık marifetiyle. Adli ve siyasi bölümler arasında ayrımcılık olduğu yönünde önemli bir kanaat vardı siyasi bölüm tutuklularında, mahkûmlarında. Yine, kalabalıklıkla ilgili, bilhassa bazı koşullarda ağır gibi bütün yatakların yan yana olduğunu ve oldukça uygunsuz bir ortamın olduğunu gördük.

Kitaplar bölümünde eski, gündemde olmayan kitapların olduğunu gözlemledik. Yeni kitapların girişi, Yeni Yaşam gazetesinin girişi yasaktı nedense. Yani Yeni Yaşam gazetesiyse ilgili bir yasaklama kararı olmamasına rağmen yasaktı. Yani tıp kitabının bile yasak olduğu bir yerde daha başka bir şey de söylemeye gerek yok ama bunu yine söylemek gerekiyor.

Şimdi, biraz evvel Başkanımız bağımsız bir Komisyon olduğumuzu söyledi ama şu son nedenden dolayı ben bu raporun bağımsız bir rapor olmadığını ve bir rapor olarak değerlendiremeyeceğimi söyleyeyim çünkü Komisyon Başkanlığı koşulları gezerken bir siyasi koşutta tutuklular şikâyetlerini beyan ederken onlarla iktidar milletvekili olarak bir polemige girdi ve bir tartışma ortamı yaşandı. Biz bağımsız bir heyet olarak cezaevine gitmiştik, onlar istediklerini söyleyebilirdi ve biz bunları not

ederdik, katılmayabilirdik, oradaki insanların görüşleri zaten kendilerine mahsustur ama şikâyetlerini dinlemek için biz oraya gitmiştik, orada bu kişilerle tartışmak için gitmemiştik. Komisyonun tartışma yaptığı bir cezaevi ziyareti raporunu ben meşru göremiyorum, bunu söyleyeyim.

Ayrıca cezaevleri konusunda İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı iyi bilir, en çok dilekçe gönderen milletvekiliyim ve cezaevleriyle ilgili çok önemli sorunların çözümsüz kaldığını da görüyorum. Cezaevleriyle ilgili birçok sorun var, biraz evvel gayet pembe bir tablo çizildi ama aslında öyle değil, cezaevlerinde oldukça olumsuz, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kötü günleri yaşanıyor. Mesela 99 cezaevi ziyaretinde bulunmuşuz, bir yıl oldu yeni dönem milletvekili olalı. 99 cezaevi ziyareti talebimiz karşısında 1 cezaevi ziyaret edilebilmiş. Komisyonu son derece atıl buluyorum, son derece çalışmaya isteksiz buluyorum açıkçası.

Cezaevlerinde birçok sorun var, ihlaller var, ölümler var. Geciken sevklerden dolayı ölen bir sürü insanla ilgili dilekçeler veriyorum, ne Adalet Bakanlığına verdiğimiz soru önergeleri cevaplanıyor ne de İnsan Hakları Komisyonuna verdiğimiz dilekçeler konusunda gereken işlemler yapılıyor. Bunları ben Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü ziyaretimde de söyledim. Bakın, bir ay oldu. Genel Müdür bana bunları birebir tetkik edeceğini söylemişti, burada tüm vekil arkadaşlarımız da hatırlar ama bana dönmedi. Biz kendisini aradık, kendisi telefonlara çıkmadı. Bu, size ne hatırlatır? Bakın, ben soruyorum ve cevabını bekliyorum, cevap verilmiyor. Tekrar buraya gelince yetkililere soruyoruz, cevap verilmiyor ve böyle bir ortamda İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu yürüttüğümüz söyleniyor.

İşkence iddiaları da yoğun bir şekilde var, cezaevlerinde öyle pembe bir tablo yok. Mesela Beşikdüzü Cezaevinde, bayramda bunu ben gündeme de getirdim, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı çıplak arama ve dayak iddiaları konusunda cevap da verdi ama bununla ilgili bir araştırma yapmadan dakikasında cevap verdi. Türkiye’de yargı sistemi böyle maalesef. Bir konuda bir soru soruyorsunuz, “Çıplak arama ve dayak iddiaları var.” diyorsunuz, savcılık size dakikasında “Öyle bir şey yoktur.” cevabı veriyor. Ne bir soruşturma, ne bir konuyu tetkik etme, cezaevi yönetiminden sorma, infaz koruma memurlarını sorguya tabi tutma gibi şeyler yok. Biz bununla ilgili Adalet Bakanlığına da sorduğumuzda yine bir adım yok. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına soruyoruz Beşikdüzü Cezaeviyle ilgili ne yaptınız diye, yine bir adım yok ve İnsan Hakları Komisyonu yürütüyoruz. Bunlar kabul edilecek şeyler değil arkadaşlar. Bakın, bunlar da bitmiyor, geciken sevkler sonucu en az beş ay kanser ameliyatı geciken ve kanseri vücuduna yayılan insanlardan bahsetmiştim Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne, bu konuda bir açıklama yapın lütfen demiştim. Hâlen bir açıklama yok, ne sözlü ne yazılı hiçbir sorumuza doğru dürüst bir açıklama yok. Adalet Bakanlığı hiçbirine cevap vermiyor zaten. Cevap vermiyor ama itham etmeyi de çok iyi biliyorlar, sağ olsunlar.

Bakın, şimdi, Türkiye’de kaçırılan kişiler var, işkence var. Halfeti’de insanlar gözaltına alındı ve çıplak aramaya tabi tutuldu, ters kelepçeye vurulup karakol bahçesinde saatlerce sıcak altında bekletildi ve gözaltında elektrik verildiği iddia edildi, cinsel organlara varana kadar bu yapıldı. Bunlar iddia, evet, gidip araştırılmalı o zaman ama İnsan Hakları Komisyonu harekete geçmiyor. Ankara Emniyetinde çok ciddi işkence iddiaları gündeme geldi. Sorduk Bakanlığa da İnsan Hakları Komisyonuna da sorduk, cevap gelmedi. Basın toplantılarında ve Genel Kurulda gündeme getirdim, cevap gelmedi. Cevapsızlık, cevapsızlık... AK PARTİ grup başkan vekili benim konuşmamdan sonra bir açıklama yaptı ve dedi ki: “Bunlar algı yönetimidir, şudur, budur.” Veyahut da Sayın Başkanla görüşmüş sanırım, Genel Kurulda öyle söyledi, o da demiş ki: “Ya, seçim çalışmaları vardı, vekilleri toplayamadık.” Bu olayın olduğu tarih ve benim bu konuyu duyurma tarihim 26 Mayıs’tı arkadaşlar. 26 Mayıs’ta Meclis çalışıyordu, seçim için insanlar tatile gönderilmemişti, 31 Mart öncesi olmuştu, evet ama bu olay 26 Mayıs’ta olmuştu ve Meclis çalışıyordu, bunları biliyoruz. Bugün 3 Temmuz, hâlen ne Halfeti için ne Ankara Emniyeti

için ne... Dün mesela Diyardin Belediyesinde polis geldi, eş başkanlarımızı dövdü yani hastanelik etti. Bakın, çok rahat bir polis devletindeyiz, polis geliyor, belediye başkanlarını dövüyor, çekiyor, gidiyor, hiç kimse de bir şey yapmıyor, Komisyon da bir şey yapmıyor. Ankara Emniyetinde öylesine ciddi işkence iddiaları vardı ki bununla tek ilgilenecek yer vardı, Genel Kurul da bunu andı, “İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu vardır bu Meclisin, orası araştırır.” dedi Özlem Zengin Hanımefendi ama hâlen bir hareket olmadı. Çünkü Sayın Özgür Özel de bir rapor talep etti, yine bir hafta geçti, yine ben bir hareket göremiyorum ve hakkım o yüzden sormak. Ankara Emniyetindeki işkence iddiaları son derece ciddiydi. Gündeme getirdiğimizizin ertesi günü Ankara Barosu harekete geçti ve 8 avukatıyla Ankara Emniyetinde gözaltındaki kişilerle görüştü. Ankara Barosu bir demokratik kitle örgütüdür ve ciddi bir rapor hazırladı, bu rapor hâlen sitesindedir. Biz bunun görmezden nasıl gelinebildiğini de anlamıyoruz çünkü 28 Mayıs tarihli bir rapordur, aradan bir aydan fazla süre geçmiştir ve bu raporda insanların çok ağır işkenceye tabi tutulduğu belirtilmiştir. İnsanları çıırılçıplak soymak, karanlık bir odaya götürmek, gözlerini bağlamak, ağır hakaret ve işkenceler yapmak, makatlarına cop sokmak ve dövmek, tehdit etmek; bunları görüşülen 6 kişiden 5’i net bir şekilde söylemiş, 6’ncısı ise “Bana işkence yapılmadı ama ben işkence yapılanları gördüm.” demiştir. Ankara Barosu bunun üzerine soruşturmayı yürüten Ankara Emniyeti yetkililerinin açığa alınması, haklarında soruşturma başlatılmasını istemiştir, ayrıca hâkim ve doktor için de istemiştir. Neden bu 2 kişi için? Çünkü öylesine bir skandal yaşanmıştır ki işkence gören kişiler koğuşlarına gittikten sonra baygınlık geçirmesi üzerine doktora götürülmüştür, doktora kişi “Bana işkence yapıldı, şöyle, böyle yara bere var.” derken polis bu muayenedeydi ve muayeneyi durdurmuştur. Şahsın sözlerini ve muayene bulgularını muayene defterine geçirtmemiştir. Bakın, bunlar benim sözüm değil, raporda var. Ben de bir doktorum, Hipokrat yemini ettim, korkunç bir hadisedir bu. Doktorlar ideolojiden bağımsız muayene yaparlar, tedavi yaparlar ve bu engellenmiştir. Hâkimin karşısına çıkmıştır işkence yapıldığı iddia edilen kişiler ve bu kişiler hâkime “Bana şöyle şöyle işkence yapıldı.” demiştir, hâkim bunları zapta geçirtmemiştir. Skandallar devam ediyor, hâkim bunları zapta geçirtmiyor. Ankara Barosu Başkanı bana şunu dedi: “Ya, her şeyi anlarım da ben hukuk tarihinde böyle bir skandal görmedim. Mahkeme başkanı isterse –affedersiniz- ana avrat küfür edilsin mahkeme salonunda, onu bile zapta geçirir ama nasıl olur da çok dehşet veren bir işkence iddiasını zapta geçirmez, bunu anlamakta zorlanıyorum. Bu hâkim hakkında da soruşturma başlatılması gerekir, idari ve adli soruşturma başlatılması gerekir.” Ama bu esnada Ankara Emniyeti yaptığı açıklamada “Hiçbir usulsüzlük, hukuksuzluk yoktur.” diyordu. Zaten bunlar malum, Halfeti için de hiçbir açıklama yoktu, Ankara için de bir açıklama yok. Maşallah yani böyle açıklama yapmadan her şey geçiştiriliyor artık bu ülkede. Yüzlerce sorumuza Bakanlık cevap vermiyor, İnsan Hakları Komisyonu cevap vermiyor. Biz isterdik ki bu ülkenin en ciddi ve meşru kurumu Meclis Başkanlığı İnsan Hakları Komisyonu baro raporundan sonra gitsin, burada bir rapor çalışması yapsın. Buna hakkı var Başkanlığın, yetkilileri buraya çağırma hakkı var, gidip rapor düzenleme hakkı var ancak bunlar hâlen yapılmış değil ve bu inanılmaz durum devam ediyor.

Ayrıca bir vahim durum daha var, bu da korkunç bir şey. Türkiye Cumhuriyeti’nde 2019 yılında Şubat ayında 6 kişi kaçırıldı ve bu kişiler hakkında hiçbir inceleme yapılmıyor, tamamen bir boşluğa atılmış durumda. 6 kişi kaçırıldı, bu kişiler için İnsan Hakları Komisyonuna da başvuruldu ancak bir ilerleme göremiyoruz. Bu kişiler için emniyete gidildi, savcılığa gidildi, herhangi bir işlem yapılmadı, takipsizlik verildi. Bakın, mesela Gökhan Türkmen Antalya’da kaçırıldı, yüz elli gün oldu arkadaşlar, şu ciddiyetsizliğe bakar mısınız. İnsanların gözü önünde kaçırılan birisi var ve savcılık diyor ki: “Takipsizlik verdim.” Ankara’da Mustafa Yılmaz’a verilen takipsizlik kararı sulh ceza hâkimliğine itiraz sonucu bozuldu ama tek bir adım atılmıyor bu konularda Türkiye’de. Bunun üzerine, mağdurlar, eşler yurt dışına başvurdular, Birleşmiş Milletler zorla kaçırmalar komitesine başvurdular, Avrupa İnsan

Hakları Mahkemesine başvurdular ta mart, nisan aylarında. Bakın, çok üzücü bunlar, ben bu ülkenin bir milletvekili olarak bunları anlatmaya haya ediyorum, hicap ediyorum. Mart aylarında bu uluslararası kuruluşlar Türkiye'ye soru sordu, Adalet Bakanlığına “Ne yaptınız Sayın Adalet Bakanlığı? Bu kişiler hakkında bize bir açıklama verin?” diye. Komisyona geldi mi bu sorular bilmiyorum ama Bakanlık yazışmalarını çok yakından takip ediyorum. Bakanlık mart ayından beri ne cevap vereceğini bilemiyor arkadaşlar. Mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz... Adalet Bakanlığı Türkiye'deki bu son 6 kaçırılma olayı... Ki kaçırılan kişiler mağdurların yakınlarına “Biz devletiz kardeşim, emniyete, savcılığa gitme ha, canına okuruz bak.” diyorlardı, tehdit telefonları geliyordu, “Bir yere gitme ha.” diyorlardı. 1990'ların beyaz Toroslarının devamını görüyoruz, şimdi de siyah Transporter'larla insan hep... Genelde bu kaçırılmalarda siyah Transporter'ları gördük. Adalet Bakanlığı hiç yaşamadığı bir çaresizliği yaşıyor şu anda. Adalet Bakanlığının başsavcılıklara gönderdiği dilekçeleri görüyorum, yazıları görüyorum. “Ey savcılık, bu konuda ne araştırma yaptın?” diyor, savcılık hiçbir araştırma yapmamış çünkü takipsizlik vermiş, hiçbir yazı gönderemiyor. Şu anda Adalet Bakanlığı AİHM'den eylüle kadar süre aldı arkadaşlar, iki dakikalık iş bu ya. İki dakikalık iş için marttan beri cevap verilemeyen bir ülkede yaşıyoruz, eylül ayına kadar da cevap verileceğini sanmıyorum çünkü altında hiçbir araştırma yapılmamış. İnsanların kimlikleri, ideolojileri, şusu, busu, ithamları ayırdır, biz deminden beri söylüyoruz, burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu. Biz insana bakıyoruz, kimliğe bakmıyoruz. İnsanlar işkence altında mı başka bir şey mi?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Aynı şeyleri 10 kere duymak zorunda mıyız ya?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben bitiriyorum, Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyin.

Sayın Gergerlioğlu, siz de toparlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, toparlıyorum.

27 kişi OHAL döneminde kaçırıldı, bunların 24'ünden, bunlarla ilgili tutuklama veyahut da serbest bırakma sonrasında herhangi bir haber alamadık ama 3'ü konuştu, birisi de bana bir mektup yazdı. Bu mektupta, yüz sekiz gün boyunca, birtakım resmî yetkililer tarafından kaçırıldığını iddia ediyordu bu kişi, yüz sekiz gün boyunca legal olmayan bir merkezde korkunç işkenceler yapıldığı ve bunların sonucunda ağzından, burnundan, makatından kanlar geldiği, 30 kilo zayıfladığı, yetmiş beşinci güne kadar bu insanın yıkanmasına izin verilmediği, önüne köpeğin önüne atılır gibi ekmek ve su atıldığı ve ancak hayatını devam ettirdiği, daha sonra da bu kişilerin alıp bu insanı Ankara Emniyet Müdürlüğü yetkililerinin eline teslim ettiğini söylüyordu. Yorumsuz bir şekilde ben bu mektubu Meclis Başkanlığına sundum, tek kelime katmamıştım bakın ben, tek kelime, Meclis Başkanlığı “Kaba ve yaralayıcı ifadeler var, biz bunu araştırma önergesi olarak kabul edemeyiz.” dedi. Peki, kim araştıracak bunu? Biz millet değil miyiz yani milletvekili değil miyiz?

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, biraz toparlayabilir misiniz lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, bitiriyorum.

Şimdi, bu işkence iddiaları... 27 kişi kaçırıldı, şu anda 6 kişinin beş aydır nerede olduğu bilinmiyor. Yakınlarının hepsi başvurdu, hepsi hakkında soru önergesi ve Komisyona dilekçe verdim, hiçbir hareket görmüyorum. Ben açıkçası anlamıyorum, böyle bir Komisyonda bu kadar duyarsızlık nasıl olur, bunları anlamakta zorlanıyorum ve artık diyecek tek bir kelime de bulamıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi, Komisyonumuzda açılış konuşmamda bir ifade kullandım. Tabii, bir polemik yapmak istemiyorum. “Hiçbir şey yapılmadı, hiçbir şey yapılmadı.” Sadece şunu söyleyeyim: 2 Temmuz 2019 itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 2.529, bu başvurulardan 2.393 adedi hakkında gerekli işlem yapılmıştır. İşlem yapılıp cevabı beklenen başvuru sayısı 379’tur. Bu kadarla iktifa edeyim.

Şimdi, Sayın Gülaçar, size söz veriyorum.

Buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Dün Genel Kurulda, bugün de Komisyonumuzun başlangıç kısmında Sivas olaylarının yıl dönümü münasebetiyle bazı şeyler ifade edildi. O gün yaşanan hadiseleri tasvip etmek mümkün değildir. Bu noktada zaten gerekli işlemler de yapılmış o süreçte. Fakat Sivas olaylarına karşılık olarak Başbağlar katliamının, cinayetinin hemen ardından yapılmış olması bizim yüksek sesle itiraz etmemiz gereken bir hadise. Ben Sivas mahkûmlarıyla geçmiş dönemlerde birkaç görüşme yapmıştım. Şu an Sivas olaylarının mahkûmları olarak bilinen ve içeride olan ama masum insanların varlığını da biliyorum. Bunlar hiç konuşulmadı, hiç gündeme getirilmedi. O gün o olaylarla hiçbir alakası olmadığı hâlde şu an müebbet almış, ağırlaştırılmış müebbet almış ama masum ama garip fakat sahibi olmadığı için de kendisini ifade edemeyen insanların var. Özellikle CHP’li vekillerimizin bu noktada daha da duyarlı olmalarını, hakikaten varsa böyle bir mağduriyet, bu mağduriyete herhangi bir rezerv koymadan bunun da yanında durulması gerektiğini hatırlatmış olayım.

İnsan Hakları Komisyonu olarak bizler, doğru, Sincan Cezaevini arkadaşlarımızla birlikte ziyaret ettik. Olabildiğince aslında iyiydi, şeffaftı. Arkadaşlarımızın bazı itirazları var yani önceden bildirilmeseydi, böyle apar topar, ansızın gidilseydi diye. O usulü bilmiyorum işin doğrusu ama belki bundan sonraki işlemlerde bu da yapılabilir. Ama benim gördüğüm -biz Adalet Bakanımızı ziyarete gittiğimizde de aynı şey gündeme gelmişti, demin sözlerinin başında Mahmut Tanal ağabeyimiz de bunu ifade etti- Türkiye’nin geçmişiyse bugününü mukayese ettiğimizde insan hakları noktasında, özellikle de cezaevindeki iş ve işlemlerde geçmişle mukayese edilemeyecek kadar bir mesafe katedilmiştir. Hatta şunu da iddia edebilirim ki: Biz bu noktada Avrupa’dan da daha öndeyiz. Ama bunu samimiyetle ifade ediyorum, ben Avrupa’nın da bu noktadaki sicilini, kaydını bildiğim için söylüyorum. Bazı şeyleri yapıcı olarak eleştirmek ve tedricen de olsa bunların düzeltilmesi noktasında adımlar atması aslında hepimizin ortak isteği olmalı veya ortak çabamız olmalı ama beyazı tamamen siyah gösterme gibi bir algı ve burada işi çok fazla zorlamak bazı şeylere de engel teşkil ediyor. Bence Komisyondaki bütün arkadaşlarımızın da biraz daha adilane hareket etmeleri, eleştirilerini yapmaları ama bu eleştirileri de insaf ölçülerinde muhafaza etmeleri... Bu masa başında toplanan bütün arkadaşlarımızın, vekillerimizin adaletsizliğe, hukuksuzluğa kayıtsız kalacaklarını düşünmüyorum. Böylesi şeyler gündeme geldiğinde değerlendirilebileceğini, gerekli işlemlerin yapılabileceğini de öngörüyoruz.

Biz, cezaevinde, Sincan kampüsünde, ziyaret etmiş olduğumuz kadın, çocuk ve diğer yetişkin koğuşlarında gördüğümüz olumlu ve olumsuz şeylerin tamamını bu raporumuza dercetmeye çalıştık. Eksiklerimiz var, zaten 2 milletvekili arkadaşımız şerhlerini koyarak bu eksikleri de kendileri ifade etmişler ama biraz da böyle vicdanen konuşmak gerekirse olabildiğince şeffaf, güzel bir ziyaret gerçekleşmişti. Eksikler karşı tarafa ifade edilmişti ve onlar da çok kısa bir zaman içerisinde epey bir kısmının telafi edildiğini bize geri dönüşlerle ifade etmişlerdi. Ben bu noktada İnsan Hakları Komisyonumuz olarak daha güzelse, daha iyiye gitmesi adına bizim de ciddi katkılarımızın olabileceğini, bu noktada tarihî sorumluluklarımızın da olduğunu ifadeyle raporumuzun aslında verilen, yapılan itirazlar veya, işte, sahada gördüğümüz eksiklikler itibarıyla iyi olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Gülaçar.

İbrahim Bey, buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle hem İnsan Hakları Komisyonu hem de Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu üyesi olarak genel bir çerçeveden gidip daha sonra özelde Sincan Cezaevine yaptığımız ziyaretle ilgili bilgi vermek istiyorum.

Genelde, bu alt komisyonumuzun adından da anlaşılacağı üzere, bu bir cezaevi. Buraların yaptıkları fiillere karşı ceza alanların ıslah edilmesi amacıyla, cezalarını çekmesi amacıyla götürülen yerler olduğunu kanaatini net olarak koymak gerekiyor.

Tabii, cezaevlerine öncelikle orada illa ceza görmesi anlamında değil, ıslah edilmesi anlamında da bakılması gerektiği kanaatindeyim ve bu amaçla da zaten hem Sincan bazında hem de -yirmi yedi yıl fiilen avukatlık yapmış, yirmi sekiz yıllık bir hukukçu olarak da söylüyorum- ülkemizdeki tüm cezaevlerimizde, özellikle benim bölgemdeki cezaevinde, tamamen kişileri ıslah etmeye yönelik iş ve meslek edindirme kursları ve branşlara göre değişik kursların açıldığını ve onların ıslah edilip topluma kazandırılması için çalışmalar yapıldığını da özellikle söylemek istiyorum.

Şimdi, Sincan bazında yaptığımız ziyarete gelirse, Sayın Gergerlioğlu’nun söylediğinin aksine, belki söylenmiş olabilir gelineceği ama önceden planlama olduğu kanaatinde değilim. Zira, oraya gittiğimizde siz de gördüğünüz gibi, rastgele odalar açtırıldı ve rastgele odalarda -içeride müdürün olmadığı veya yetkililerin olmadığı- çocuk, kadın ve erkek koşularında bire bir görüşmeler yapıldı, sıkıntılar görüldü, bunlar tespit edildi ve raporumuzda belirtildiği gibi özellikle su ve ısınmayla ilgili sıkıntılar vardı. Ben öncelikle çok teşekkür etmek istiyorum. Bir an önce, bu rapordan sonra daha doğrusu, bunların hemen ihalelerin yapıldığını, su ve ısınmayla ilgili problemlerin çözüldüğünü gördük, çözüleceğini gördük en azından.

Yine, burada açlık grevinde bulunanların susuzlukla da karşı karşıya geldiğine ilişkin bir iddia oldu. Bire bir gelen arkadaşlar da görmüştür, biz, girdiğimiz, özellikle bir terör suçlusunun bulunduğu bir koşu da belki 20-30 adet 10 litrelik pet şişede stoklanmış su gördük. Ha, “Bunu su olmadığı için stokluyorlar.” diyebilirsiniz ama bize cezaevi yetkililerinin, bu stoklamalardan dolayı ve özellikle de bilerek ve kasten su çeşmelerinin açılarak suların boşa akıtıldığı, dolayısıyla susuzluk çekildiğiyle ilgili bir iddia, onların da söylediği şeyler vardı. Burada, tabii, kişi başı ortalama tüketim hesaplanmış, ona göre, günlük kapasiteye göre su verilmeye ve ısınmayla ilgili ihtiyaçlar giderilmeye çalışılıyor ama bu dediğimiz stoklamalar ve boşa açmalardan dolayı da maalesef bir su sıkıntısı yaşanıyor ama bunların da çözüleceği kanaatindeyiz.

Ben burada gerçekten büyük bir özveriyle çalışan başta -Sincan bazında söylüyorum- Sincan müdürümüze, tüm müdire hanımlarımıza, diğer personelimize ve özellikle infaz koruma memurlarımıza buradan çok teşekkür etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim İbrahim Bey.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi İnfaz Kanunu’nda temel ilkeler var; eşitlik... Benim bildiğim kadarıyla da RTÜK yasasında, TRT’nin yönetmeliğinde, mevzuatında da eşitlik var.

Hiç getirme, yapmadın, benim uyarım üzerine getiriyor.

Arkadaşımız burada mikrofonu tüm siyasi partilere burada hiçbir ayırım yapmadan götürdü, bana getirmede.

BAŞKAN – Sonra geldi arkadaşımız, haksızlık etmeyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada sordum, dedi ki: Efendim, buradaki yetkili arkadaşımız görüntüyü al... Yani demek ki bizim görüntümüzü, diğer arkadaşlarımızın ses muhtevasını alıyorlar. Biz burada TRT olarak sizin dolgu malzemeniz değiliz arkadaşım. Sizden ricam: Eşitlik uyarınca görevi yaparken... Burada çalışan emekçi arkadaş, size saygım sonsuz, bu laflarım sizin şahsınıza özgü değil, ne olur kendi üstünüze almayın.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Mahmut Bey, kim dedi “Koymayın mikrofonu oraya.” diye.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kendisi, bak burada işte. Arkadaşım burada tanık. AK PARTİ’li arkadaşımız burada ya, yapmayın ya.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ama o yoktu orada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diğer arkadaşımız dedi.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – O görüntü alıyordu.

BAŞKAN – Tamam, bir bitirsin Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, ya burada konuşmayı birlikte yaptık. Üstat da burada ya, tarafsız. Abi, sen konuşur musun? Ne konuştuk, sen konuş Allah rızası için ya.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Vekilimizin ifade ettiği şey doğru. Mesela o arkadaşımıza, yani ona mikrofonu koyma...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada arkadaşımızın konuşmasını anlatır mısın, ne dedi?

BAŞKAN – Mahmut Bey, böyle bir üslup yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle bir üslup yok, böyle bir TRT de yok üstat. Yani böyle bir TRT olabilir mi? Benim görüntüm alacak, sizin ses kaydınızı alacak, böyle bir TRT olur mu?

BAŞKAN – Benim size olan bakış açımı istismar ederek bu sözü araya girip aldınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, ama üstat bu değil ya! Konumuza gelelim...

BAŞKAN – Mahmut Bey, şimdi bir şey söyleyeceğim. Şöyle: Tabii arkadaşımızın burada söz alıp kendini savunacak bir tarafı yok, böyle bir şey doğru değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Esas konuya gelelim.

BAŞKAN – Tamam, buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi raporda, İnfaz Kanunu’nun 12’nci maddesi gençlere özgü ceza infaz kurumlarından bahseder. Sincan Cezaevinde 18 ile 21 yaş arası tutuklu ve hükümlüler de var. İnfaz Kanunu’nun 12’nci maddesi “Gençlik kapalı ceza infaz kurumları, cezanın infazına başlandığı tarihte 18 yaşını bitirmiş olup 21 yaşını doldurmamış genç hükümlülerin cezalarını çektikleri, eğitim, öğretim esasına dayalı, firara karşı engelleri olan” vesaire diye devam eder. Şimdi, bununla ilgili hiçbir gençlik cezaevimiz yok yani bence bir öneri anlamında bunun olması gerekiyor, bu önemli bir husus. Burada 18 yaş bitiren

herkesin diğer büyüklerle aynı yerde cezası infaz ediliyor veya aynı yerde tutuklu bulunuyor. Bunu bence Komisyon olarak Adalet Bakanlığına bunu bildirip bence bu konuda da bölümlerin, birimlerin açılması lazım.

İkinci husus şu: Raporda yok muydu acaba o şekilde tutuklu veya hükümlü? Onu ben bilmiyorum, onu giden arkadaşlarımız bilebiliyor. Yine bizim İnfaz Kanunu'muzun 16'ncı maddesinin 4'üncü ve 5'inci fıkrasında "Gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan hükümlü kadınların –burada hükümlü geçiyor ancak hükümlü olmayanlar da buna atıfla bu hükümden yararlanıyor- hapis cezasının infazı geri bırakılır. Bu durumda, gebelik süresince ve doğumdan itibaren altı aylık sürenin dolmasına kadar cezanın infazı ertelenmektedir. Ancak çocuğun ölmüş olması veya annesinden başka birine verilmiş olması durumunda doğumdan itibaren iki aylık sürenin geçmesiyle infaz başlanır." deniliyor. Bununla ilgili ben raporda açıklayıcı bir hüküm bulmadım. Yani bu durumda, bu kapsamda olan tutuklu veya hükümlü mü yoktu, yoksa gözden mi kaçtı, kaçırıldı bu bilmiyorum? Yani bu konuyla ilgili bir açıklama bulamadım. Sizler ziyarete gittiniz, bu durumda hiç kimse yok muydu, bu rapora niye dercedilmedi?

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Mahmut Bey.

BAŞKAN – Buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki hafta üst üste Sincan Cezaevi Raporu'nu değerlendirmiştik ama Komisyonumuzun bütün üyeleri burada değildi. Ben de Sincan'a gitmiş bir Komisyon üyesi olarak bazı şeyler söylemek istiyorum.

Şimdi, insanların çok büyük sorunları varsa eğer küçük dertlerini unuturlar. Sincan Cezaevi ziyareti sırasında, kadın koğuşundaki kadın mahkûmlar, çocukları için devlet tarafından verilen bezlerin markasının iyi olup olmadığını bize söylediler. Bu, çok enteresan bir olaydır. "Efendim, verilen marka bebeklerimizde pişik yapıyor, lütfen o marka değil bu marka olsun." Bu haklı bir talep midir? Evet, haklı bir taleptir çünkü çocuklar herkesin geleceğidir, bütün annelerin de canıdır, ruhudur. Bir anne aç kalır ama çocuğu için her şeyin en güzelini ister. Eğer bu iş çocuk bezinin markasına kadar inmişse o zaman "Sincan Cezaevinde işkence vardı, böyle kötü muamele vardı." demek tamamen insafsızlıktır. Yani işkence gören bir kadın herhâlde önce işkence gördüğünü veya kötü muamele gördüğünü söylerdi, bebek bezinden bahsetmezdi.

Bir de ben Diyarbakırlı bir insanım. 80'li yılların Diyarbakır Cezaevini dinleyerek büyüdük biz ki bütün milletvekili arkadaşlarım da bunu dinlemiştir ki darbeciler bu konuda yargılanmıştır. Diyarbakır Cezaevinde yapılan işkenceler herhâlde yüzlerce film olsa bitmez; tecavüzler –neyse fazla detaya da girmek istemiyorum- sürekli dayak. Yine, geçmiş romanlarda -ki çoğu sol tandanslı romancıların yazdığı romanlardır, çoğu da kendi hayat hikâyeleridir- cezaevleri anılarını okuduğumuz zaman son yıllarda yapılan iyileştirmeleri görmemek tamamen art niyettir.

Cezaevleri güllük gülistanlık mıdır? Cezaevleri güllük gülistanlık olsaydı zaten böyle bir İnsan Hakları Komisyonu kurulmasına gerek olmazdı. Böyle bir İnsan Hakları Komisyonu ve sürekli olan bir komisyondur Cezaevi Komisyonu. Demek ki olabilen sıkıntıların görüşülmesi, şartların daha iyiye götürülmesi amaçlanarak bu komisyonlar kurulmuştur. Sincan Cezaevinde gördüğümüz eksikler var mıdır? Elbette çok vardır. Özellikle çocuk koğuşları beni çok üzmüştür. Fiziki şartları çok önemsemiyorum, onlar düzeltililebilir ama o çocukların ruhsal olarak daha iyi şekilde tedavi edilmeleri gerektiğini Adalet Bakanımızla da paylaşmış bir insanım. Düzeltelim, eleştirilerimizi yapıcı yapalım, eğer münferit yanlışlıklar varsa elbette dile getirelim ve hep beraber üstüne gidelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Eronat, ben de çok teşekkür ediyorum.

Buyurun İrfan Bey.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Ali Haydar Hakverdi Arkadaşımızın yengesi vefat etti, o yüzden gelemedi.

BAŞKAN – Başı sağ olsun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Şimdi, bu Sincan Cezaevine ben de gitmiştim. Oradaki tespitlerde, fiziki koşulların standartların altında olduğu, cezaevi koşullarının insanlık onuruna yakışır hâle getirilmesi gerektiği, kapasitenin üstünde tutuklu ve hükümlülerin olduğu, hepimize gelen mektuplarda ise tüm cezaevlerinde hak gaspı ve ihlallerinin olduğu... Kitap sınırlaması yanlıştır. Mahmut Bey’in dediği gibi orada hangi kitaplar var, kaç kitap var o konuda çok bilgimiz yok. Kitap sayısının şartlara göre artırılması gerektiğini söylüyorum.

Biraz önce de Sivas’la ilgili Osman Bey’in söylediği... Hüseyin Bey Sivas olayına “katliam” dedi, Osman Bey sadece Başbağlar’ı katliam olarak niteledi ama Sivas’la ilgili en ufak bir şeyi olmadı. Biz diyoruz ki: Sivas da katliamdı, Başbağlar da katliamdı, Gar da katliamdı, Reyhanlı da katliamdı, Suruç da katliamdı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Osman Bey, vereyim söz kayıtlara geçsin.

Buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Ağabey, bunu ifade ederken bir katliam olmadığını düşünmediğim için değil, ben yani ifade tarzımda, Sivas olaylarının yıl dönümü münasebetiyle Genel Kurulda ve burada yapılan konuşmalar... Yoksa oradaki olayların başlaması veya bitişi itibarıyla çok vahim hadiseler var, tabii ki bir katliamdır, bunu tasvip etmek asla ve asla doğru değildir. Ama şunu doğru okumamız lazım: Vicdanen, şu an içeride Sivas olaylarından hareketle, bir tek masum insan varsa bunun vebalı bu ülkeye aittir, bize aittir. Bire bir konuşmuş olduğum yani mağduriyetten, mazlumiyetten hareketle “O gün size ispat edebilirim, asla ve asla o bölgede değildim, o olayla hiçbir alakam yok.” dediği hâlde neredeyse Türkiye’nin bütün cezaevlerini dolaşmış bir arkadaşla konuşmuştum. Vahimdir durumu, çok da ağır hasta, sara hastası, çok yoğun nöbetler geçiriyor, yaşlı bir anne babası var. Şimdi, kaç tane böyle masum insan var onu bilmiyorum ama şunu biliyorum: O gün bu işler yapılırken insan hakları vesaire falan noktasında hiç ama hiçbir şey hesaba katılmamış. O gün soruşturmayı yapanlar, o gün cezayı basanlar biraz da kitle psikolojisinin baskısıyla, o psikolojik baskı altında karar vermişler ve doğru düzgün bir şey de yapılmamış. Bunu özellikle CHP’li vekillerimizden istememin sebebi şu, biz bunu talep ettiğimizde hemen şöyle bir şeyle karşılaşabiliyoruz: “Eyvah, bunlar savunuyorlar.” falan. Bu değil yani. Ama bizi CHP’li vekillerimizin bu olaya müdahil olması ve gerçekten de bu soruşturmaların veya bu yargılamaların bir daha yapılması adil bir kararın çıkması adına önemlidir dememiz lazım. Nihayetinde bir tek masum bile burada eğer haksız yere yatıyorsa bu bir vebaldir. Özellikle onu ben sizlerden, böyle tecrübeli bir ağabeyim olarak da sizden istirham ederim yani.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Gülaçar.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Şimdi, haksız yere yatanlar elbette vardır, orada da var, Türkiye’nin değişik yerlerinde de var.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – 33 de yanan var.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Dediği gibi 33 de yanan var.

BAŞKAN – Sayın Ünsal, buyurun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; ben bir tıp doktoruyum ama yıllardır yargının içindeyim; 1988’den beri adliyelerin ve Adalet Bakanlığının doktorluğunu yapıyorum.

Şimdi, Osman Nuri Vekilimiz bir tane masumun bile yatmasının sıkıntılarını söylerken, bu ülke bir katliam yaşadı, bir değil hatta iki tane katliam yaşadı peş peşe iki gün arayla, yani Sivas’ı ve Başbağlar’ı yaşadı. 33 bir tarafta, bir 33 de diğer tarafta ölen, katledilen vatandaşlarımız var. Şimdi, Sivas davasını çok sıkı –adliyede de hekim olduğum için- takip ettim. Tabii, hukuksal anlamda değerlendirmeleri bugün yapmak daha kolay ama yargılamanın birinci aşamasında -belki arkadaşlarımız kaçırmış olabilir- ilk karar tahrik nedeniyle on beş yıl verilmiştir. Bir sürü görüntüler vardır; yakanlar, yananlar, tahrik edenler, artı kültür merkezindeki heykeli devirenler. Ne bileyim, o televizyon görüntülerinde yani o kamera görüntülerinde -çok ciddi- tahrik edenlerin bizzat resimleri vardır. Yargılama aşamasında orada hiç olmayanın mahkûm edilmesi konusu tamamen mahkemelerin işidir. Mahkemeyle kalmamıştır, Yargıtaya gitmiştir hatta 2013 yılında da zaman aşımına uğramıştır. Özellikle katliamda başrollerde olan Erçakmak dediğimiz vatandaş adliyece –Sivas’ta çalıştığım için söylüyorum- ve valiliğe 500 metre mesafede eceliyle ölmüştür arkadaşlar. Yani sıkıntı suçluyu yakalamamaksa tabii burada güvenlik güçlerinin, yargının, hepsinin sorgulanması gerekir ama türkülerin yakıldığı, aydınların, yazarların, sanatçıların katledildiği bir olayda hatta ölümü bile garip olan çocukların -Menekşe ile Koray’ın, bizzat o dönem semah oynayan çocuğun raporlarını da ben vermiştim- bizzat 10 yaşındaki, 12 yaşındaki çocukların yandığı bir olayda bir tane kişinin masum olarak yattığını söylemek bizlerin de içini burkmaktadır. Bunu burada belirteyim.

Bir de, dün Sivas’taydım, Emniyet Müdürü ve Valiyle de görüştüm. Değerli arkadaşlarım, oradaki en büyük sıkıntı -bizlere de, İnsan Hakları Komisyonuna da bir uyarı vermek istiyorum- 33 kişi yandı orada. Fakat o müze şeklinde yapılan yerde -bizzat vurguluyorum, bunu gerekirse İçişleri Bakanına da götürmemiz lazım ama bu çok basit bir olay- orayı, Madımak’ı yakan 2 kişinin de ismi var. Ailelerin, sivil toplum örgütlerinin, herkesin tek sıkıntısı var Sivas’ta. O 2 kişinin isminin oradan çıkarılması isteniyor. Sevgili Başkan, yani yakanla yananın aynı yerde anılması, ailelerin yüreğini burkuyor. Bizzat buradan size bunu da iletmemi de söylediler. O yakan 2 kişinin de adının plakettekinin, yani isimlerinin o yerden, Madımak’ta yanan otelin müze olan kısmından çıkarılmasını özellikle rica ediyorum, vatandaşlar adına, halkımız adına, çocukları, eşleri yananlar adına bunu vurgulamak istiyorum.

Onun dışında, söyleyecek çok şey var ama bugün Sincan konusu gündemde. Sevgili Osman Nuri kardeşime de bu konuda ufak bir, tabii ki kim yatıyorsa masum olarak... Orada yatmanın bir günlük bedelini bile bilen biriyim ben. Hatta hâkim arkadaşlarımıza da hep şunu söylerim: “Kararlarınızı verirken ne olur sizi stajlarda bir gün hapis yatıralım, ona göre karar verin.” Hepsisi de bunu gülerек karşılıyor ama bu yargıdaki bir anekdotdur.

Ben teşekkür ediyorum.

Sevgili Osman sağ olsun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Ağabey, Sivas, Madımak olaylarının karşılığı Başbağlar olamaz, olmamalıdır.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Ölümün karşılığı ölüm olur mu?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğrusu ben sadece gündeme riayet ettim. İlk sözü aldığım da Sincan’la ilgili söz kuralım şeklinde böyle bir kabul oluştu, sonra bu kaydı; o nedenle tekrar söz aldım. Sanırım ikinci gündem olmayacak. Demek ki gündeme uymamak gerekiyormuş, böyle istediğini söylemek gerekiyormuş. Cezasızlıktan Madımak’a...

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim, arkadaşlarımız eğer gündeme uyarsa zaten problem yok ama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sorun yok, ben de o yüzden söz aldım tekrar.

Şimdi Sayın Başkan, şöyle: Burada İnsan Hakları Komisyonuyuz ve İnsan Hakları Komisyonu olarak bizim 5 Aralık 1990 tarihli 3686 sayılı Kanun gereğince bir kuruluş düzenlememiz var. Ve burada aslında...

BAŞKAN – Tek kanunla düzenlenen Komisyonuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, tek kanunla düzenlenen Komisyon ve bir ihtisas Komisyonu ve bence Anayasa Komisyonu kadar, hatta daha da önemli bir Komisyonun üyeleri. Ben şunu ifade etmek istiyorum: Bu yıl yani 24 Hazirandan bu yana -bir yılı geçti, temmuz ayına giriyoruz- iki toplantı yaptık.

BAŞKAN – Dört toplantı...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 17 Ekim 2018, 14 Kasım 2018 –her biri ikişer saat sürdü yanılmıyorsam- Göç ve Uyum Alt Komisyonu 21 Kasım, 26 Aralık olmak üzere iki toplantı, Tutuklu ve Hükümlü Alt Komisyonu 14 Aralık, 15 Mayıs, 22 Mayıs olarak üç toplantı... Bunu istatistik olarak çıkardım. Toplamda -yani ben genel bir toplam yaptım- İnsan Hakları Komisyonu ve alt komisyonları bir yılda ortalama on dört saat toplantı yapmış bulunuyoruz ve şu ana kadar tek icraatımız –tırnak içinde- Cezaevi Alt Komisyonunun Sincan Cezaevine gidişi, rapor düzenlemesi ve bu raporu aylardır hâlâ kabul edip geçiremedik. Şimdi, bu tablo normal değil. Siz girişte Komisyon Başkanı olarak şunu ifade ettiniz, dediniz ki: İşte, sürekli bir çalışma hâlindeyiz, ziyaretlerimiz var. Avrupa Birliği elçileriyle, diğer kurumlarla ziyaretler oluyor. Sanırım bu ziyaretler sadece size yapılıyor Komisyon Başkanı olarak. Komisyon üyelerinin haberi yok. Nasıl bir temas var, hani ne isteniyor, ne paylaşılıyor, biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak uluslararası elçiliklere ya da ilgili mekanizmalara, kurumlara nasıl bir bilgi veriyoruz; o konuda benim Komisyon üyesi olarak hiçbir bilgim yok. Yani bunu da not etmek istiyorum. Bu böyle olmamalı. Yani bir ziyaret olduğunda en azından usulen de olsa Komisyon üyelerine bir yazı yazılabilir “Bu tarihte şöyle bir ziyaret var ya da biz ziyaret edeceğiz. Katılır mısınız, katılmaz mısınız?” şeklinde. O bizim kendi programımıza, takvimimize göre değişebilecek bir mesele.

Şimdi, diğer bir mesele; dediniz ki: “Gelen başvuruların -bir istatistik verdiniz, girmeyeceğim, zamanı emin olun tasarruflu kullanmaya çalışıyorum- yüzde 90’ına yanıt verdik, çözüm ürettik.” Ben de “Hayır” diyorum, çözüm üretmediniz, yanıt verdiniz. Doğru, yanıt veriyorsunuz. Birazdan kendi başvurularıma verdiğiniz yanıtları keşke tek tek söyleyebilseydim ama zaten üç cümleden ibaret yanıtlar var.

Yanıtlar nasıl oluyor? Benim elimde yaptığım başvuru listesi var. Sadece hapishanelerle ilgili değil, spesifik işkence olaylarıyla ilgili ve benzeri birçok başvurum var. Bana verilen yanıtlar genellikle “İlgili bakanlığa soruldu”, “ilgili bakanlığa sunuldu”, “alt komisyona bildirildi” böyle teknik, iki satır, ezbere, matbu yanıtlar veriliyor ama hiçbirine çözüm bulunamıyor. Yani biz o sorunla temas edemiyoruz, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuz bizim başvurumuzu Komisyon üyeleri olarak ciddiye alıp “Hadi şu işlemi yapalım, hadi sizi davet edelim, başka bilginiz var mı?” şeklinde maalesef bir işlem yapmadı.

Ve ben şunu söyleyeyim: Şu ana kadar 46 başvuru yapmışım, 33 başvuruma yanıt verilmiş, istatistik olarak söylüyorum. İyi görünüyor değil mi? 33 başvuruya yanıt verilmiş. Ama hepsini dosyalıyorum, hiçbirinde çözüm odaklı bir cevap yok. “Ben bildirdim.” diyor.

Şimdi, bir kere İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun görevi bizim başvurularımızı bakanlığa bildirmek değil, bakanlığa sormak da değil. Şüphesiz yapabilir yazışmayı. Adalet Bakanlığına sorar, İçişleri Bakanlığına sorar ya da bilgi ister. Ama bizim Komisyonumuzun özelliği, kanunla kurulmuşuz ve ayrı bir ihtisas komisyonu olarak. Bakanlık siyasi bir merci, tamam. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundan bütün partiler var. Hele şu anda yürütme ve Cumhurbaşkanlığı sisteminden sonra bakanlığın görüşlerine niye gözü kapalı “Evet” diyeyim ki bir milletvekili olarak? Zaten bakanlık kendi polisini, kendi memurunu genel olarak kötülemez, bize aksi bir yanıt vermez. Yani biz önergeler de veriyoruz, soru önergeleri de veriyoruz.

Ama ben açıkçası bu dönem buraya girmek isterken bir milletvekili olarak şunu umut etmiştim: Gireceğiz, orada aktif çalışacağız. En azından sorunların yüzde 1’ine bile bir درمان olabilirsek, çare üretebilirsek bir insan hakları savunucusu olarak -ben siyasetten önce uzun yıllar insan hakları aktivistiydim, hâlâ da öyle görüyorum- bir fayda sağlamayı umuyordum; öyle bir şey yok.

İşte, Komisyonun görevleri -yani hepimiz biliyoruz- gelişmeleri izlemek. İzliyoruz, hepimiz yazılı olarak izliyoruz, doğru. Yine, uluslararası sözleşmeleri bu konuda yasal düzenlemeler önermek. Tek yasal düzenleme önerdik mi? Hayır, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben bilmiyorum. Biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak bir yıl içinde hangi soruna dair bir yasa önerisi sunduk? Yani bu konuda belki bilgim yoktur, yani ben olmadığı kanaatindeyim.

Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisine havale edilen kanun tasarısı ve teklifleriyle ve KHK’lerle ilgili, bunları görüşmek görevimiz var ve Meclis komisyonlarının gündemindeki konular hakkında istem üzerine görüş ve öneri bildirmek. Bunu yaptık mı? Yapmadık.

BAŞKAN – İstem üzerine.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yine, iyileştirme ve çözümler önermek. Ne için? İnsan hakları uygulamalarının taraf olduğu uluslararası anlaşmalara Anayasa ve kanunlara uygunluğunu incelemek ve bu konuda araştırmalar yapmak. Yaptık mı? Hayır.

İnsan haklarının ihlale uğradığına dair iddialarla ilgili başvuruları incelemek veya gerekli gördüğü hâllerde ilgili mercilere iletmek. Yok.

Yine, gerektiğinde dış ülkelerdeki insan hakları ihlallerini incelemek ve bu ihlalleri o ülke parlamenterlerinin dikkatlerine doğrudan veya mevcut parlamenter kurumlar aracılığıyla sunmak. Yaptık mı? Yapmadık.

Her yıl yapılan çalışmaları, elde edilen sonuçları yurt içi ve dışında insan haklarına saygı ve uygulamaları kapsayan bir rapor hazırlamak. Bu sadece görevleri. Yetkileri de var. Yetkiler çok daha iyi, çok daha geniş. Yani bu yetkileri kullanabilirsek insan hakları ihlallerine gerçekten çözüm üretebiliriz, en azından yol açabiliriz.

İlk 5’inci maddenin yetki konusunda inceleme yapmak, ilgilileri çağırıp bilgi almak yetkimiz var. Kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi isteme yetkimiz var. Yine, uzmanların görüşlerine başvurma yetkimiz var.

Şimdi, biz, burada, bu yetki ve görevleri açıkçası kullanmadan, toplantıda -Bu 3'üncü toplantı- sadece kayıtlara geçsin diye resmi görüşleri söylemek değil görevimiz. Bunun vebali büyüktür. Yani Türkiye'de bu kadar vahim insan hakları ihlalleri tartışılırken, bize her gün onlarca mektup gelirken, işkence iddiaları ve somut işkence görüntüleri, Halfeti'de, geçen hafta Urfa'da, dün Diyardin'de somut, gözümüzün önünde cereyan ederken İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak üç maymunu oynamak, "bunları bilmiyoruz, görmedik, ilgilenmiyoruz" ya da "bizim alanımıza girmiyor" demek ne bizim kuruluş kanunumuza ne Anayasa'mıza ne de kişisel olarak bizim etik değerlerimize uygun değil.

Şimdi şöyle söyleyeyim: 3 önemli olay var. Gerekli hassasiyet ve özen gösterilmiyor kesinlikle. Mesela Halfeti olayı. Ben Halfeti'ye ilişkin, -Sayın Başkan, elimde dilekçem var- 13 sayfalık dilekçe yazdım. Takdir edersiniz ki bu bir emektir. Ben gerçekten bu 13 sayfayı yazarken ilkin Komisyona başvurdum önerge vermeden. Biz gidelim Halfeti'ye bu olayı bir inceleyelim. Türkiye ve dünya kamuoyunun gündemine oturdu. Halfeti'de kadınlar cinsel taciz ve istismara uğradı. Halfeti'de Af Örgütü acil eylem çağrısı yaptı. Halfeti'de Urfa Barosu, Diyarbakır Barosu ve bölge baroları onlarca sayfalık rapor yayınladı, "İşkence yapılıyor." dedi. Urfa Barosu avukatları bu konuda bir hafta bas bas bağırды, hâlâ da söylüyorlar. Bizim avukatlarımız gidip ziyaretler ettiler ve işkencenin izlerini tespit ettiler Halfeti'de. Ve benim dilekçeme yanıt verilmedi, bırakın gitmeyi.

Ya, şunu da yapabiliriz, illa gitmemiz gerekmiyor. Halfeti'deki Emniyet Müdürünü, ilgili TEM şube yetkililerini buraya çağırıp dinlememiz gerekiyor. Siz insanları yüzükoyun niye yere yatırdınız? Siz insanları sanki bir kamp, bir esir kampıymış gibi, Guantanamo gibi, niye yerlere yatırdınız? Bize bir izah edin. Yani bunu sorma hakkınız vardı. Ve Halfeti'yle ilgili, yapılan tutuklamalardan sonra bize çok daha vahim kadın ihlalleri başvurusu geldi. 90'lı yıllardan sonra yine gözaltında cinsel taciz ve istismar iddiaları en ciddi şekilde önümüzde.

Somut talebim, bu Komisyonun bugün Halfeti'yle ilgili bir karar almasıdır. Dilekçemi tekrar ediyorum. İlgili Komisyon üyelerinin de bilgisine sunuyorum. Ya gidelim -benim talebim gitmek, ilgililerle görüşmek- hem mahpuslarla hem emniyet yetkilileriyle, kim gerekiyorsa, barolarla görüşme yapalım ve Halfeti'yi aydınlığa kavuşturalım.

Diğer mesele, yine, Urfa'da geçen hafta İçişleri Bakanının da açıklama yaptığı bu Kur'an'ın yere atılması, atılmaması meselesi var. Orada da işkence var, işkence var. Ve sonra biz de video yayınladık. Halkların Demokratik Partisi olarak ailenin çekmiş olduğu videoyu yayınladık. Ev paramparça edilmiş. Arama değil o, o arama dışında bir şey. Ve yine kameralar önünde, videolar önünde gizli çekimler yapılmış, işkence yapılmış. Ama bizim İl Milletvekilimiz Ayşe Sürücü gidip -Kur'an yere atılmış- yerden kaldırıyor, yerine koyuyor. Hani olay yerine gidiyor hemen akabinde ve oradaki dağınıklığı, dağıtmayı, baskıyı, işkence izlerini gösterdiği için bizzat İçişleri Bakanı tarafından hedef gösteriliyor. Yani Urfa'ya gitmemiz gerekiyor hem son olay için hem ilk olay için.

Diğeri de Sayın Başkan, çok önemli: Dün bir olay yaşandı Diyardin'de. Bizim Diyardin Belediye Eş Başkanlarımız açıkça darp edildi, kafaları banth. -ilgisini çeken varsa bakabilir- Evren Demir ve Betül Yaşar.

Mesele ne? Hayri Oruç isimli bir vatandaş belediye girmek istiyor, arama sırasında polis memuru -iddia bu, bize aktarılan- karnına yumruk atıyor, onun üzerine Belediye Eş Başkanlarımız da "Dövemezsiniz." diyor. Hani belediye geliyor, bir halk iradesinin tecelli ettiği, halka hizmet sunan bir yerde. Bunun üzerine Belediye Eş Başkanlarımız... Eş Başkanlar, halk iradesiyle seçilen, Diyardin halkının oy verip onları Belediye Başkanı seçtiği kişiler birkaç tane kolluk gücü tarafından alenen darp ediliyor; görüntüler belli. Muhtemelen ilginizi çekmiştir, bakmışsınızdır. Ve bizim il milletvekilimiz Dirayet Dilan Taşdemir olay yerine gidiyor, diyor ki: "Ne oluyor burada?" Hemen gözaltı da yapıyorlar.

Yani birkaç kolluk gücü. Siz nasıl arama yaparsınız? Hemen belediyede bir arama başlatılıyor. “Yok efendim, hard diskler, yok dosyalar, yok şunları, yok bunları alırız.” Diyor ki: “Sizin arama kararınız nerede; siz belediyeye geldiniz, Eş Başkanları müşahedede tutuyorsunuz, böyle bu kadar yakıp yıkıyorsunuz ortalığı da?” Diyor ki: “Ben devletim.” Lütfen size toplantı sırasında izleteyim. “Devletim.” diyor milletvekiline. Bu da moda oldu. Nerede bir HDP’li vekil görseler, bir polis memuru çıkıp karşımıza “Ben devletim.” diyor. Ya sen devletsin de ben kimim? Ben de milletim. Millet olmasa devlet olmaz. Devlet, milletin üstünde değil. Devlet, halk iradesinin üstünde değil. Devlet, halka hizmet etmek için var.

Sen bir polis memuru olarak... Yüz binlerce oyla seçilen bir milletvekiline “Ben devletim, istediğimi yaparım.” diyor. Bu da yetmiyor, diyor ki: “Yazın nerede, yazın?” Diyor ki: “Savcı sözlü, şifahi talimat verdi.” Ve ortalık şu anda Diyarın’da toz duman. Bu mesele bizde yaşanıyor, Türkiye’de ha; Fransa’da, Almanya’da, Papua Yeni Gine’de yaşanmıyor. Biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuz ve bu meseleye dair gündemimize bile gelmiyor. Buna ilişkin çok sayıda ihlal başvurularımız var.

Sayın Başkan, toparlıyorum. Yani demem o ki biz Komisyon olarak bir karar verelim, sadece kayıtlara geçsin diye konuşmayalım. Yani resmî görüşlerimizi söylemeyelim. Yani doğal olarak siz AK PARTİ milletvekilleri, Komisyon üyeleri, hani resmî görüşleri kayıtlara geçiriyorsunuz ama bir de hakikat var. Biz hakikati temsil ediyoruz. Gerçekten hakikati anlatıyoruz. Aksi bir şey varsa, benim bu söylediklerimin aksini ispatlayabilirseniz gidelim olay yerine, kadınlarla biz kadın milletvekilleri olarak görüşelim. Size nasıl bir tacizde bulunuldu, nasıl bir istismarda bulunuldu? Evli barklı kadınlar, genç kız olsun, çocuk olsun, hiç fark etmez yani bu çok ağır bir suçtur. İnsanlığa karşı suçtur bu. İşkence insanlığa karşı suçtur, zaman aşımı yoktur. Sizin iktidarınız gidecek, bunlar yine yargılanacak ama önemli olan bugün görevimizi yapmamızdır.

Yine diğer vekilimiz Sayın Gergerlioğlu söyledi, bu kaçırılma olayları. Bundan daha vahim bir iddia olur mu? İşkence ve kayıp. Yani 1990’lı yıllarda ben İnsan Hakları Derneğinde yöneticiydim, işkence, kayıp, köy boşaltmalar, köy yakmalar, faili meçhul cinayetler. Biz yirmi, otuz yıl sonra tekrar aynı noktaya mı dönüyoruz? Yani bunu biz kabul etmemeliyiz, biz halkın temsilcileri olarak gerçekten bu soruna çözüm aramak zorundayız. Yani hiçbir şey her şey güllük gülistanlık diyerek olaylar bitmiyor, işkence bitmiyor. Sayın milletvekili şey dedi...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Niye çekiyorlar? Niye çekiyorsunuz? Hangi hakla çekiyorsunuz siz?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Yayın yapıyor diye burada şey yapıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bizim hakkımız var, bizim görüşlerimizi halka ifade etme, yayma hakkımız var. Demin de çekildi, itiraz etmediniz çünkü bizim...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Burası propaganda yeri değil.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Eronat konuşmasında dedi ki...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Propaganda yeri değil burası.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Dedi ki: “Ciddi sorunlar yokmuş demek ki” dedi. Pedlerin markalarını sorguladılar. Ben de şunu söyledim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Öyle demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben de şunu söyledim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Öyle demedim, yalan söyleme. Yalan söylüyorsun. “Örnek ver.” dedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Yalan söyleme” diyemezsin. Yalan söyleyen sizsiniz o zaman. BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam, doğru söylemiyorsun o zaman.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani temiz bir dil kullanın.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Öyle demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz burada sokak konuşması yapmayalım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Siz çok sokak konuşması yapıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Deminden beri tek bir cümlede gördünüz mü böyle bir kavram?

OYA ERONAT(Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Beştaş... Oya Hanım...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tek bir cümlede “yalan” kavramını gördünüz mü?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – “Yalan” kavramını geri çekiyorum. Doğru söylemiyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siyasi etiğe ve ahlaka uygun bir dil kullanın. Tamam mı? Biz siyasetçiyiz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam, özür dilerim. Doğru söylemiyorsunuz. Doğru söylemiyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz de doğru söylemiyorsunuz.

Şimdi bebek bezini...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen toparlar mısınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toparlıyorum zaten. Başta toparlayacağımı söyledim.

Bu...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Sayın Başkanım, yani burada...

OYA ERONAT – Ya, burası PKK propaganda yeri midir yahu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz propaganda yapmıyoruz, çözüm arıyoruz, çözüm. Biz hakikatlerin üstüne gitmeye çalışıyoruz ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Burası propaganda yeri değil,

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu konularda anlattığının yüzde 1’ini anlatmadım gerçekten.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Doğru değil o konular.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Somut talebim: Halfeti, Urfa Merkez işkenceleri ve onlardan şu anda akut bir vaka var, Diyar’da şu anda halk çok rahatsız...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Konuştuğunuz şeyi biz dinlemiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben konuşuyorum, siz niye buna müdahale ediyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam... Tamam Hakan Bey, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Söylenenlerden neden rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Beştaş, yalnız şöyle bir sorunuz var.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Siz oradaki şüphelileri koruyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kimi koruyoruz?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Şüphelileri orada yakalamışlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Belediye başkanlarımızdan söz ediyorum ya.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Halfeti olayını söylüyorum ben de.

BAŞKAN – Hakan Bey... Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şüphelileri korurum tabii ki, şüphelilerin hakları var. Şüphelilere işkence yapılır diye bir kural mı var?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Dinlemiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşkence var diyorum ben sana.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, müsaade eder misiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşkence var diyorum ben sana. Halfeti’de işkence yapılır.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, müsaade eder misiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşkence yok diyerek yok olmuyor.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Başsavcı aktardı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başsavcı yalan atıyor.

BAŞKAN – Sayın Beştaş... Sayın Beştaş, bir şey söylemek istiyorum, bir saniye.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz gördüğümüze mi başsavcıya mı inanacağız?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz... Müsaade eder misiniz.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Sizin dediğiniz doğru, başsavcı yalan söylüyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, başsavcı yalan atıyor.

BAŞKAN – Hakan Bey... Hakan Bey, bir saniye...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Delilleri karartıyor.

BAŞKAN – Sayın Beştaş bir sorunumuz var yalnız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum yalnız.

BAŞKAN – Bir sorunumuz var yalnız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Buyurun.

BAŞKAN – Bakınız, şu Komisyon görüşmelerinizi buraya danışmanlarınızı getirerek canlı yayın yapmanız, her şeyden önce Komisyonumuza olan bir saygısızlığın ifadesidir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Asla değil.

BAŞKAN – Kesinlikle.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Asla.

BAŞKAN – Çünkü bunu daha önce tartıştık, konuştuk. Dolayısıyla bu biraz da buranın ortamını, huzurunu kaçıran bir meseledir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yasal bir engel gösterin Başkan.

BAŞKAN – Efendim, ben Başkan olarak bu şekilde düşünüyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ha siz öyle düşünüyorsunuz.

BAŞKAN – Ben öyle düşünüyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yasal engel gösterin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Diğer vekil arkadaşlar da yaptı. Bundan niye rahatsız oluyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yapıldı, bizden önce yapıldı diye biz de yaptık. Ben yapıldığı için yaptım. Geçen toplantıda da yapmadık mı?

BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen toparlayınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

Yani bunu ben, gerçekten yapıldığı için bir rutin diye yaptım yani böyle bir derdim de yok. Ayrıca yasal engel yoksa burada görüşlerimizin yansımalarının hiçbir sakıncası yok. Biz gizli bir şey konuşmuyoruz. Bu, kapalı bir toplantı değil. Bu kapalı bir toplantı değil. Basın varsa, kayıtlara geçiyorsa benim de bunu yapma hakkım var. Rahatsız olmayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Niye rahatsız oluyorsunuz ki?

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Tribünlere oynuyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Somut olarak...

Tribünlere oynamıyoruz. Bizim derdimiz var, derdimiz. Derde çare arıyoruz. Tamam mı?

Ama Sayın Başkan...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Ne kadar büyük bir ajitasyon yaptınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ajitasyon yapmıyorum Sayın Vekilim. Sayın Vekilim, ajitasyon yapmıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Biz kimsenin sözünü kesmedik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz kimsenin sözünü kesmedik.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Siz susmuyorsunuz ki neyi keseceksiniz. Allah Allah!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben işkence mağdurlarının sözlerini burada aktarıyorum. İşkenceyi anlatıyorum. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundayım. Gerçek sizin dediğiniz değil sadece. Siz kendi dediğinizi gerçek kabul ediyorsunuz.

BAŞKAN – Maalesef kesmek zorunda kalacağım.

Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Siz de tamamlayınız, son cümleleriniz lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak hep birlikte görevimizi yapalım. Benim çağrım budur. Bundan sonra rutin toplantılar yapalım. Bu ay olabilir, bir buçuk ay olabilir, iki ay olabilir, birlikte karar verelim ve akut meselelerde gerçekten olay yerine gidip taleplerini aktif bir şekilde değerlendirelim çünkü bizim Komisyonumuzdan beklentiler var. İhtisas komisyonuyuz.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, sıra bendeydi.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Sen kırk beş dakika burada konuşuyorsun...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Hakan Bey, ben konuşuyorum. Tamam...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir düzeltme yapacağım.

BAŞKAN – Mahmut Bey, ben konuşuyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bizim şu andaki konumuz biliyorsunuz Sincan Cezaevi Raporu. Elbette genel olarak insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak bütün sözleri burada dile getireceksiniz. Buna bir itirazımız yok ama ne olursa olsun bunu yaparken de hem zaman hem de konuşma konusuyla ilgili ben müdahale etmek istemiyorum. Hepimiz burada milletin seçilmiş vekilleriyiz, yetkin kişileriz. Dolayısıyla milletvekilliği görevine, Komisyonumuzdaki üyeliğin fonksiyonlarına uygun tarzda ve içerikte... Çünkü hakikaten müdahale etmek istemiyorum.

Şimdi, tabii raporu görüşüyoruz. Mahmut Bey, size birkaç defa...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Mahmut ağabeyin bir düzeltmesi var.

BAŞKAN – Osman Beyciğim, ben ona bir karar vereyim, lütfen.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Tamam.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, sınırlı sürede lütfen.

Burayı ben yönetiyorum ya, Hakan Bey, bir saniye...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Lütfen ama aynı şeyleri dinlemekten bıktık ya!

BAŞKAN – Ya tamam, bir saniye...

Arkadaşlar...

Buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi orada da canlı yayın yapılıyor, çekiyorlar.

BAŞKAN – Canlı yayın varsa kapatıyorum. Olmaz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, komisyon başkanının böyle bir yetkisi yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Böyle bir ayrımcılık yapamazsınız Sayın Başkan. Sayın Başkan, ayrımcılık yapamazsınız, AK PARTİ'li ve diğer tüm vekiller yaptı bunu. Ayrımcılık yapmayın lütfen.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hayır, biz yapmadık.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen ayrımcılık yapmayın.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Biz yapmadık. Kim yaptı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ben kimsenin sözünü kesmedim. Bana laf atıldı, söz kesmedim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz yapmadık.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Siz yaptınız.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu... Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sadece söz istiyorum ve diğer vekiller çekim yapmışsa ben de yapmak istiyorum. Bu kadar.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, tespitimiz anından itibaren diğer vekillerin de çekim yapmasına müsaade etmedik.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır.

BAŞKAN – Bu, başkanın uhdesindeki bir konudur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yapmayın! Yapmayın!

BAŞKAN – Ben buradan çekim yaptırmıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda bunu yapmayın lütfen.

BAŞKAN – Peki.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Burada her şey kayıt altına alınıyor.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Değerli kardeşim, lütfen...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz hangi vasıfla bulunuyorsunuz burada? Lütfen kapatır mısınız?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, siz burada büyük bir haksızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Lütfen kapatır mısınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Büyük bir ayrımcılık yapıyorsunuz Sayın Başkan.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Bağırma kardeşim, niye bağırıyorsun?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, büyük bir ayrımcılık yapıyorsunuz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Saygısız!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ki herkes çekim yapmışsa ben de yaptırırım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz yapmadık.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Siz yaptınız sadece. Meral Hanım yaptı, başkası yapmadı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, çok önemli bir konuda...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Lütfen ama... Lütfen ama... Hayır, biz yapmadık.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, büyük bir haksızlık yapıyorsunuz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Meral Hanım yaptı sadece.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen herkese uyguladığınızı bana da uygulayın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Herkes değil, Meral Hanım sadece.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, buradan sizin bu şekilde bir çekim yaparak bunu...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Siz yaptınız çekimi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, benden önce de yapıldı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yapıldı, herkes yaptı.

BAŞKAN – Bunu daha önce de burada tartıştık. Lütfen...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, bundan niye korkuyorsunuz? Ben...

BAŞKAN – Değerli kardeşim, sen kimsin? Arkadaşlar, lütfen... Bütün danışman arkadaşlarımı dışarı alıyorum, lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kural gösterin Sayın Başkan.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, kesinlikle böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Nasıl yok canım? Benim uhdemdeki bir durum.

Arkadaşlar, lütfen... Kapat kardeşim, tamam... Buyurun...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda ayrımcılık yapıyor. Ya, böyle bir şey olmaz ya!

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Raporu konuşsaydık değerli arkadaşlar. Şu raporu bir...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Canlı yayında ilgili sizin uhdenizde olan bir şey yok Başkan.

BAŞKAN – Benim uhdemde.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Burada Komisyon üyeleri var. Bu konuda nereye dayanıyorsunuz bir bilelim yani.

BAŞKAN – Söyleyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Keyfi olmaz bu iş.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bakın, arkadaşlar, raporu konuşmadık, diğer konuları konuşmadık. Rica ediyoruz ya. Herkes burada çok yetkin insanlar. Burada çok önemli kritikler getirildi. Bunları bir kayda alalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, bu yaptığınız bir skandaldır Sayın Başkan.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, bir dakika...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama bakın, biraz evvel her vekil çekim yaparken bana niye ayrımcılık? Benim söylediklerimden çekiniyorsunuz değil mi? Cevap veremediğiniz için engellemeye çalışıyorsunuz değil mi?

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Ya, bağırma kardeşim! Neyine çekineceğiz?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Niye bağırıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Faruk Gergerlioğlu, sizi konuya ilişkin konuşmaya davet ediyorum. Lütfen, konuya ilişkin konuşunuz. Aksi takdirde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ben ayrımcılığı kabul etmem.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Kimse kabul etmiyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben insan hakları savunucusuyum. Ben şu ayrımcılığı kabul etmem. Protesto ediyorum ve daha yüksek makamlara da iletirim bunu.

BAŞKAN – Buyurun, iletin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yaptığınız çok net bir ayrımcılıktır.

BAŞKAN – Buyurun iletin. Buyurun iletin...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, ne kadar keyfisiniz ya! Ne kadar keyfisiniz!

BAŞKAN – Lütfen konuya...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Buyur ilet...” İstedğine cevap verme!”, “Buyur, istediğimi yapıyorum.” Böyle şey mi olur? Burada, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda haksızlık yapılamaz.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, sizi konuyu konuşmadığınız için...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz ayrımcılık yapıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, gerçekten şu açıklamayı istiyorum, hakikaten...

BAŞKAN – Yaparım, şimdi yapıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Komisyon Başkanı olarak siz... Yani diğer komisyonlara da gidiyoruz, Anayasa, Adalet, hepsinde vekiliz. Gerçekten, benden önce CHP’li arkadaşlardan bir çekim gördüm, dedim madem öyle biz de yapabiliriz. Yani böyle zımni bir hava oluştu. Bir yasak yok ve bu konuda yasal dayanak yoksa...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başka sonuçlar çıkarmayalım kardeşim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ya, Sayın Beştaş, size söz vermedim ama lütfen. Bakın, toplantının insicamı bozuluyor ve amacından sapıyor. Lütfen söz isteyin, söz vereyim öyle konuşun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Açıklıyorum, açıklama yapıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, size söz verdim ve konuya ilişkin konuşun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz yasaklayamazsınız diyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yasaklayamazsınız. Ayrımcılık yapıyorsunuz. Biraz evvelden beri olan şeyi bir başka vekile ayrımcılık yaparak yasaklıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Gerek yok yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yaptığımız ayrımcılıktır.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Meral Hanım, sizi sağduyuya davet ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Milletvekili olarak burada millete hitap ediyoruz, millete yapılan... Sesimizi niye kısmaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sayın Gergerlioğlu, bir saniye... Sayın Gergerlioğlu, bir saniye...

Türkiye Büyük Millet Meclisinin basın ve yayına ilgili yönetmeliğinin 12’nci maddesinin üçüncü fıkrasında “Komisyon ve siyasi parti grup toplantılarında film ve fotoğraf çekimleri Komisyon Başkanı ve siyasi parti grup başkanının iznine bağlıdır.” Bitti.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kaçınıcı madde?

BAŞKAN – 12’nci madde üçüncü bent.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam, biz buna bakalım.

BAŞKAN – Bakın siz ona.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Peki, niye şimdiye kadar izin verdiniz?

BAŞKAN – Vermedik.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bana gelince mi böyle oluyor?

BAŞKAN – Yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bana gelince böyle oldu ya.

BAŞKAN – O anda tespit ettim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – AK PARTİ’li vekil arkadaşlar da çekim yaptı, Sayın Beştaş da çekim yaptırdı.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, konuya ilişkin konuşacaksınız sizi konuşmaya davet ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Burada büyük bir ayrımcılık yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, devam ediyorum.

BAŞKAN – Kifayeti müzakere talebinde bulunuyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, söz bende, konuşuyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, konuyla ilgili...

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, söz bende, konuşuyorum.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, konuşuyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkan, lütfen, insani bir düzeltme var.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, bir cümle söyleyebilir miyim müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Hayır...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakınız, konuşma hakkı bende ve konuşmama devam ediyorum.

Şimdi, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu kendi yönetmeliğini de tetkik etmeden ayrımcılığa bir imza attı. Bakın, burada milletvekillerinin sesi kesilemez. Bu bir. İkincisi, beni insafa davet...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Siz kimsiniz?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben kimseye müdahale etmedim, lütfen müdahale etmeyin.

BAŞKAN – Meliha Hanım, lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben kimseye müdahale etmedim. Bakın, bana da laf atıldı, müdahale etmedim. Susun ve dinleyin lütfen.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Sözüünü kesen kim?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, insafsızlıkla suçlandım ama güya... Ben neredeyse -Sayın Beştaş gibi- 1.500'e yakın belki dilekçe verdim, Komisyona giden dilekçelerin çoğu bizden gitti ama tek birine bile bir cevap alamadım. Sayın Beştaş'ın bahsettiği gibi, usulü cevaplar aldım. "Altı komisyona iletildi, orada bakılacak." Alt komisyon dediği cezaevi komisyonu, orası da zaten cezaevlerine gitmiyor, 99 ziyaretten 1'i olmuş veyahut da bize gelen bazı cevaplarda "Bu konu yargının konusudur." deniyordu. Biz Komisyon Başkanlığına itiraz ettik ve o hatalar kabul edildi ve incelemeye alındı ama onlardan da net bir cevap alamadık. Ben boş yere konuşmuyorum, burada tüm evraklar, her şey açık ortada.

Bakın, çok açık söylüyorum: On altı ay oldu, Halime Gülsu cezaevinde büyük bir infaz...

BAŞKAN - Ya, bu konumuzla ilgili değil Sayın Gergerlioğlu, lütfen raporla ilgili konuşacaksınız konuşun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir dakika sözüme müdahale etmeyin lütfen.

BAŞKAN – "Müdahale etmeyin." ne demek? Lütfen, raporla ilgili konuşun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, raporla mı ilgili konuştu biraz evvel Sayın Beştaş, genel konularla ilgili. Sözüümü kesmeyin lütfen Sayın Başkan.

Bakın, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu ihlal komisyonuna çevirmeyelim. Çok ağır ihlaller var. Adalet Bakanlığı da cevap vermiyor. Bağımsız bir Komisyon olmanız hasebiyle bunlara cevap vermeniz lazım, vermiyorsunuz. On altı ay oldu. Bakın, siyasi görüşünüz ayrı olabilir; insani, vicdani, hukuki açıdan ben size cinayetlerden, hasta sevklerindeki büyük ihmallerden bahsediyorum, bunları inceleme ve cevap verme ihtiyacı bile hissetmiyorsunuz. Siz bu konularda net ve doğru cevaplar verdiniz de mi biz görmedik? Bunları yaptınız da mı görmedik de arkadaşlar “İnsafsızlık” diyor. Halfeti’yi araştırdınız da mı eleştirilerimize “İnsafsızlık” diyorsunuz? Ankara Emniyetini araştırdınız da mı “İnsafsızlık” diyorsunuz arkadaşlar? Bakın, Ankara Emniyetiyle ilgili Ankara Barosunun çok ciddi ve uluslararası yankı yapan bir raporu var. Siz bu rapor hakkında belki konuşmazsınız ama geçen gün AB ülkelerinin 18 temsilcisi beni çağırdı, davet etti ve ben onlara anlattım, Ankara Barosunun raporunu anlattım. Bakın, siz görevinizi yapmayınca İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyesini çağırıyorlar. Bakın, dün de Sayın AB Büyükelçisi Sayın Christian Berger’le konuştum ve bu konular da yine gündemimizdi. Davet ediyorlar ve soruyorlar. İşimizi yapalım.

Valilik Ankara Barosunun açıklamasından sonra bir açıklama hâlen yapmadı. Kırk güne yakın süre geçti ve kesinlikle bir açıklama yapılmıyor ne Halfeti için ne diğerleri için ne Ankara için, hiçbir yer için açıklama yapılmayan bir ülkede yaşıyoruz ki biz size -bir yıl önce Komisyon kurulurken alt komisyonlar kurulmasını istemiştik- zorla kaçırılmalar, kaybedilmeler alt komisyonu kurulsun dedik, kabul edilmedi Komisyonca ama kaçırılmalar devam etti. Ondan sonrasında 6 kaçırma vakası daha geldi. Bunların arasında her kesimden insanlar vardı ve cezaevinden gönderdikleri mektuplar dehşet vericiydi. Yine, iş cinayetleriyle ilgili bir alt komisyon kurulmasını istedik. Bununla ilgili de bir komisyon kurulmadı ve Avrupa’da şu anda...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Hep aynı şeyleri söylüyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, lütfen, sözümü kesmeyin ya!

Avrupa’da birinci durumdayız bakın. Avrupa’da birinci durumdayız ve hâlen bunlar yapılmıyor.

Değerli arkadaşlar, sözü uzatmayayım çünkü söylediklerime cevap alamıyorum.

Sayın Başkan, sizden tek bir şey istiyorum, binlerce şey söyleyebilirim ama tek bir şey söyleyin bakın, lütfen söyleyin. En önemli sorum şu: İşkence iddiaları ve Ankara Emniyeti, Halfeti’yle ilgili bir şey yapacak mısınız? Bir.

İkincisi: Şu anda kaçırılmış olan 6 kişiyle ilgili bir şey yapacak mısınız?

Sözü çok uzatmama gerek yok çünkü soruyorum, soruyorum, cevap vermiyorsunuz ve “İnsafsızlık yaptın.” diyorsunuz. Ne insafsızlığı?

BAŞKAN – Ben öyle bir şey söylemedim size ya.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Diğer arkadaşlar söyledi.

99 cezaevi ziyaret talebimiz olmuş, 1’ine gidilmiş, neredeyse yüzde 1 ve arkadaşlar diyor ki: “Bakın, ne kadar güzel bir tablo, Türkiye ne kadar iyi bir yere geldi.” Allah aşkına, arkadaşlar, bakın, siyasi görüşlerinizi anlatabilirsiniz, taraftarlarınıza anlatabilirsiniz, vicdanlarınıza anlatamazsınız. Bakın, biraz evvel “Fırat’ın kıyısında kurdun kuzuyu kapması olayı” falan dendi. Böyle şeyler söylemlerde söyleniyor da sonra size net işkence iddiaları getiriliyor. Bırakın kurdun kuzuyu kapmasını, birtakım görevliler insan kapmış ya; ne kurdun kuzuyu kapması Allah aşkına, birtakım güç sahipleri insan kaçırılmış, kaybetmiş, işkence ediyor. Bunları araştırın diyoruz, araştırmıyorsunuz. Daha bunun neresi tozpembe bir ortam? Sözü uzatmaya da gerek yok.

Teşekkür ediyorum ve sizi de şiddetle kınıyorum bu ayrımcılığınızdan dolayı.

BAŞKAN – Mahmut Bey, siz bir kelime konuşacaksınız herhâlde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, kısa ve öz olacak, konuya münhasıran olacak.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

Arkadaşlarımıza dedim valiliğin üç yıldır izleme komisyonu raporu yok diye, bunu düzeltiyorum. Siz ve arkadaşlarımız “Var.” deyince aldım ve bunu düzeltiyorum bu şekilde. Bu valilikler bünyesinde kurulan insan hakları izleme kurulu komisyonunun raporlarını danışman arkadaşlarımız valilik bünyesinden istediğimizde “Yok.” demişlerdi, kanunen size gönderilmesi gerekiyor sizin bünyenizde olduğu için, arkadaşlardan aldım, arkadaşlara da teşekkür ederim.

Şimdi, izleme kurulundan gelen rapor ile bugün görüştüğümüz raporu hemen burada incelediğim zaman tarihleri aşağı yukarı birbirine yakın. Değerli vekilimizle de burada birlikte inceledik, zaten sizde asılları da var bunların. Mesela bir tanesinde diyor ki: “Hükümlü ve tutukluların sağlık konusunda herhangi bir şikâyetlerinin bulunmadığı, hekim sayısının artırılması ve haftada bir gün değil, sürekli hekim bulunması gerekliliği var.” İkincisi, sağlık ve dış tedavileri konusunda cezaevi içerisinde muayene odası olmasına rağmen hekim yetersizliği sebebiyle kullanılmadığını, dışarıdan gelen sağlık memuru ve dış hekimlerinin haftanın belirli günleri kuruma gelmesi ve hükümlü ve tutuklu sayısının da fazla olması nedeniyle mağdur olduklarını söylüyorlar. Bunlar 2019’un bir, iki, üç ve dördüncü aylarında geliyor. Bir tanesinde de yine manavın pahalı olduğu, yemeklerin taşıma sırasında birbirine karıştığı, çay fiyatlarının pahalı olduğu, 40 kişiye 1 televizyon düştüğü, koşulların havasız, buzdolabı yok, banyonun yetersiz olduğu... Bir tanesinde deniyor ki: “Tutuklu ve hükümlü sayısının odalarda fazla olması nedeniyle banyo ve su yetersizliği, su kotası...” Biraz önce üstat Osman Bey’le şunu konuştuk yani arkadaşlarımız dediler ki... Şimdi, burada sular boşa akıtıldığı için o sebepten dolayı kapatıldığı söylendi. Benim bildiğim kadarıyla -hatta önceki yıllarda bir önerimdi- su bir yaşam hakkıdır, yurt dışındaki cezaevlerinde suya ücret almıyorlar, biz de sudan para almayalım. Yani eğer sudan para alınıyorsa bir insan hem parasını ödeyecek...

Benim şimdi kütüphaneyle ilgili bir önerim... Yurt dışındaki cezaevlerini dolaştığımızda cezaevine düşen hükümlü veya tutuklunun eğitim, hobi vesaire durumuna göre kendisine 2 kitap verilir, o kitapları okuduktan sonra kütüphaneden diğer kitapları alır. Gelin, bir öneri olarak... Bakanlığa, daha doğrusu cumhuriyet başsavcılıklarına her bastırılan kitapla ilgili basın savcısına zorunlu olarak kitaplar geliyor ve bu zorunlu olarak gelen kitapları biz... Basın savcısı ne yapıyor? Yani tekrar geri mi gönderiyorlar, bir yere arşiv mi yapıyorlar, onu bilmiyorum. Sakıncası olmayan kitapları cezaevlerine göndersinler, cezaevlerinde hiç olmazsa bu güncel kütüphane olayını oluşturmuş oluruz ve her hükümlü veya tutukluya da cezaevine ilk girdiği zaman onun eğitimine uygun, hobilerine uygun 2 tane kitabı da eğer verirse bence çok yararlı ve faydalı olur.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyonunda Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu’nun görüşmeleri yapılırken birtakım haksız isnatlara maruz kaldıklarına ve bu konulara açıklık getirmek istediklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Şimdi ben de bir Komisyon Başkanı olarak, birtakım haksız isnatlara maruz kaldık, onlarla ilgili bir iki söz söylemek istiyorum.

Arkadaşlar, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mecliste kanunla kurulan tek komisyondur. İnsan hakkı meselesi, her renk, dil, din, ırk, inanç, mezhep farkı gözetilmeksizin herkesin bu hakları eşit, özgür ve serbest bir şekilde kullanmasına matuf bir haktır. Dolayısıyla, Komisyonumuzun kanununda sayılan görevleri azami derecede yerine getirmek için üstün bir çaba sarf ediyoruz, onu öncelikle ifade edeyim. Benim de günüm dilekçeleri okumakla geçiyor, bunlara arkadaşlarımızın yazdığı yazıları okuyarak gerekli mercilere göndermekle geçiyor. Takdir edersiniz ki bu da önemli bir mesai.

Bir diğer konu, Komisyonumuz her hususu, her konuyu bütün bir Komisyon olarak değil de kuracağı alt komisyonlar marifetiyle gerçekleştirmesinin daha makul olduğunu, daha verimli ve etkin bir çalışma olduğu düşüncesiyle biliyorsunuz 2 tane alt komisyon kurdu. Göç ve Uyum Komisyonumuz Atay Bey'in tecrübesi, bu noktadaki şahsi müktesebatı, arkadaşlarımızın etkin çalışmasıyla beraber son derece verimli, etkin çalışmalar yürütüyorlar. Tabii, onlar da bir süre sonra bu noktada raporlarını tanzim edecekler, bize iletecekler.

Tutuklu ve Hükümlülere İlişkin Alt Komisyonumuz kurulduktan sonra Sincan Cezaevine bir ziyaret gerçekleştirdik. Şöyle bir şey, ben sözlerimin başında da ifade ettim: Değerli arkadaşlar, biz 25 Şubatta Meclisimizi kapattık 31 Mart seçimleri nedeniyle. 31 Mart seçimlerinden sonra takdir edersiniz Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekillerinin, aynı zamanda siyasi birer aktör olmaları nedeniyle bütün partili milletvekillerinin sahada çalışma gösterdiğini, hatta onun öncesinde, adayların belirlenmesinden önce de arkadaşlarımızın birçok çalışmalar gerçekleştirdiğini zaten biliyoruz. Şöyle: Biz gelen yazılarla ilgili olarak en azından konunun ilgili muhatap kurumuna yazarak öncelikle bu konuda bir bilgi talep ediyoruz, milletvekili arkadaşlarımızı, talep sahiplerini bilgilendiriyoruz. Bu arada, tabii, Komisyonumuz malumunuz hem Olağanüstü Hâl İnceleme Komisyonunda son derece etkin –benim açımdan, benim gördüğüm- bir çalışma gerçekleştirdi, gitti. Aynı şekilde, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz her türlü soruya, eleştiriye burada çok ciddi anlamda cevaplar verdiler, akabinde alt komisyonumuzu kurmuş olduk. Şimdi, son dönemde özellikle basına da yansıyan birtakım hak ihlalleriyle ilgili olarak bize de dilekçeler geliyor milletvekili arkadaşlarımız aracılığıyla da. Emin olun ki Komisyon olarak ve Komisyon Başkanı olarak bu konularla ilgili kendi şahsi telefonumuz marifetiyle, yüz yüze görüşme marifetiyle konuların esasına ilişkin bilgi edinmeye çalışıyoruz. Mesela, Ankara Emniyetiyle ilgili iddialar konusunda Ankara Emniyet Müdürlüğüyle görüştüm, Barolar Birliği raporunu okudum.

Şimdi, arkadaşlar, bu konuyla ilgili olarak da mayıs ayı içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğümüze –mayıs ayının 18'i ya da 19'uydu galiba- bir yazı yazdık, 18 Mayıs'ta bir yazı yazdık. Yazımız muvacehesinde özellikle Emniyet Genel Müdürlüğümüzden üst düzey temsille Komisyonumuza gelerek kolluk güçlerinin, Emniyet mensuplarının insan hakları ihlallerine ilişkin eğitim çalışmalarını, yapmakta oldukları programların, durumun değerlendirilmesi, müzakereye açılması, akabinde Komisyon üyesi milletvekillerimizin bu noktada soru tevcih etmeleriyle ilgili bir çalışma talep ettik, 18 Mayıs'ta talep ettik bunu arkadaşlar ama takdir edersiniz, 23 Haziranda bir İstanbul seçimi vardı. Birçok arkadaşımız bu anlamda bize talepte de bulundu. Dolayısıyla bunu İstanbul seçimi sonrasına ertelemek istedik, nitekim önümüzdeki hafta –size yazıları ulaştı- çarşamba günü gelecekler, burada bu konuyu konuşacağız.

Şimdi, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sizin bu vahim iddialar konusunda bir rapor düzenlemeniz gerekiyordu. O insanlar gelip bize hikâye anlatacak, ben size bunu çok net söyleyeyim. Vahim iddialar var ve harekete geçmiyorsunuz. “Falanca yetkili...” Ya, o falanca yetkili zaten açıklama yaptı “Bizde bir usulsüzlük yoktur.” diye, zaten buna gerek yok. Ben size Ankara Emniyetinin açıklamasını göstereyim.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Neden bağıriyorsunuz? Sizi bir tedavi ettirmeleri lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sizi ettirmek lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çarşamba olmak zorunda mı?

BAŞKAN – Verdik yazımızı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yok, benim Komisyon üyesi olarak başka bir yerde mutlaka olmam lazım da.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, sonuç itibarıyla önümüzdeki hafta bu konudaki görüşmelerimizi gerçekleştireceğiz ama başka bir şey söylemek istiyorum. Hiç kimse insan hakları konusunda birinden daha duyarlı olduğunu iddia edemez, diğerinin daha duyarsız olduğunu da isnat edemez, itham edemez. Yani bu bizim burada varlık nedenlerimizden bir tanesidir aynı zamanda yasama Meclisi olarak ve Komisyon olarak ama şunu ifade etmemiz gerekiyor ki Türkiye –bir kısım arkadaşlarımız da bahsetti-geçmişte istenmeyen birtakım hususlara muhatap oldu, görüntüler oldu ama özellikle son dönemde Türkiye’de teorik planda, yasal mevzuat anlamında hem işkenceye sıfır tolerans, zaman aşımının kaldırılması, insanlık suçu kapsamında olması, kolluk gözetim komisyonlarının kurulması vesaire noktasında birçok adım atıldı, yasal düzenleme yapıldı, uygulamaya geçildi. Buna rağmen hâlen eksiklikler varsa, problemler varsa elbette ki bu bizim üzerinde çalışmamız, değerlendirmemiz ve gerekli altlığı oluşturmamız bakımından görevimizdir. Şunu söylemek istiyorum, bir örnek vereceğim, gerçekten polemi yapmak istemiyorum, lütfen beni kimse yanlış anlamasın: Biz Olağanüstü Hâl Komisyonuna gittik biliyorsunuz. Orada bir Komisyon üyemiz Olağanüstü Hâl Komisyonunda bir karar çıkardı böyle sallayarak, “Sizin kararlarınız gerekçesiz!” diye bağırarak ve bunu sosyal medya üzerinden...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O kararın aslını da size getireceğim çünkü orada Komisyon Başkanı yalan söyledi.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Yapmayın ya, bağırmayın.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Söz kesmeyin, Başkan konuşuyor ya.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, orada Komisyon Başkanı yalan söyledi, ben size aslını getireceğim. Komisyon Başkanı yalan yanlış iş yapmakla kalmayıp o kararda da yalan söyledi.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – İhlal yapıyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, ihlalse de onun ne diyeceğini biliyorum. Komisyon Başkanı yalan söyledi diyorum ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben burada bir hususa özellikle temas etmek istiyorum ki çalışmalarımızın derinliği ve gerçekte rasyonel neticeye ulaşması açısından bunu söylemek zorundayım. Şimdi, bir kararın gerekçesiz olduğundan bahisle yayınlandı, kişiye bildirildiği ifade edildi. Gördük ki öncesinde bu, sosyal medya üzerinden yayınlanmış, birtakım sosyal medya mecrasında tartışılmış, bir gündem olmuş falan.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kişinin kendisiyle konuştum.

BAŞKAN – Faruk Bey, lütfen...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen ya, yalan üstüne yalan atıyorsunuz.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Bu nasıl bir tavırdır ya!

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, ben size açıkça söylüyorum ya, o Komisyon kararı doğru, Komisyon Başkanı o gün orada büyük bir yalan attı. Daha sonrasında kişinin kendisiyle de konuştum.

BAŞKAN – Faruk Bey, lütfen...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yalan üstüne yalan atılıyor burada ya, ayrımcılık yapıyor bu Komisyon.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Müdahale eder misiniz lütfen.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – İnsicamı nasıl bozuyorsunuz böyle!

BAŞKAN – Pakize Hanım...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İşkence iddialarından bahsediyorum, umurunuzda değil yani kılınız kıpırdamıyor.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – İşkenceyi söylediniz, on kere söylediniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Cop sokmadan bahsediyoruz, umurunuzda değil ya. Nasıl insanlarsınız ya, anlamak mümkün değil. (Gürültüler)

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Asıl sen nasıl insansın! Adam değilsin!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – “Nasıl insansınız.” diyemezsiniz Beyefendi!

BAŞKAN – Arkadaşlar, Pakize Hanım, İbrahim Bey, lütfen, istirham ediyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Başkanım, Hucurât Suresi’nin 6’ncı ayetini kendisine hatırlatıyorum, lütfen okusun. Hucurât Suresi, 6’ncı ayet, rica ediyorum, okusun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben o ayetleri çok iyi biliyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Radiye Hanım, ama ben konuşamıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O ayetleri asıl size hatırlatmak lazım, adaletsizsiniz ve zalimsiniz, bunu bilin.

BAŞKAN – Ya, Sayın Beştaş, sizden rica ediyorum. Bu, normal bir durum değil, arkadaşımızdaki. Arkadaşımızın bu durumu normal değil.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Normal değil bu durum, farkında değil misiniz?

MELİHA AKYOL (Yalova) – Yatırın tedaviye, şart!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Edebinle konuş ya! Seni yatırınsınlar tedaviye!

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Edepsizlik yapıyorsun, edebin ne olduğunu bilmiyorsun! Konuşma! Terbiyesiz herif! Yeter ya!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sen konuşma!

BAŞKAN – Salih Bey...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ara verin ya.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, burada bir sürü iddia var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben sözlerimi tamamlamadım. Sözlerimi tamamlayayım, kayıtlara geçsin.

Bir, gerekçesiz karar yayınlandığıyla ilgili bir algı operasyonu da oluşturulmuş sosyal medyadan. Bir arkadaşımız bunu burada gündeme getirdi ve akabinde o kararın gerçeğine, aslına uygun bize olağanüstü hâl komisyonu sundu ve gördük ki o karar hem gerekçeli hem de bizim karşımızda duruyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, ben, bak, o kararın...

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen susar mısınız!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben sana kararın aslını getireyim, kişiyi getireyim. Komisyon Başkanı, o gün... Hâlâ aynı şeyi söylüyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ara verelim lütfen.

BAŞKAN – Ara veremeyiz, devam etmemiz lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Komisyon kararının aslını getiriyorum diyorum. Hâlâ aynı şeyi söylüyorsun çünkü.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, sonuç itibarıyla gerekçesiz olduğu iddiasıyla birileri tarafından basın nezdinde, birileri tarafından sosyal medya mecrasında dile getirilen bu kararın gerçekte orada gerekçeli olduğunu gördüğümüz zaman biz dehşete kapıldık. Çünkü bir milletvekilinin dahi buna alet olması gerçekten çok fazlasıyla düşündürücü. İnsan hakları konusu her türlü siyasetin, ideolojinin, her türlü farklılıkların üzerinde, her kesimin hassasiyetle üzerinde durması gereken bir konudur. İstismarı da kesinlikle düşünülmemelidir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O belgenin aslını getireceğim.

BAŞKAN – Dolayısıyla öyle noktaya taşınıyoruz ki, Komisyonumuz öyle noktaya taşınıyor ki burada gerçekler ile algılar arasında Komisyonumuz istismar edilmeye çalışılıyor. Biz buna müsaade edemeyiz değerli arkadaşlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yalan! Yalanı devam ettiriyorsunuz, hayret bir şey!

BAŞKAN – Ben konuşulan bütün konular için Hüseyin Bey’e söz veriyorum.

Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Çok değerli Başkanım, değerli milletvekillerim...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) - Adam hasta ya!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben sana öyle bir şey diyor muyum ya? Hasta sensin!

III-KONU (Devam)

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI (Devam)

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırladığı Sincan Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler (Devam)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kıymetli Başkanım, değerli milletvekillerimiz; çok teşekkür ediyoruz. Tabii ki burası İnsan Hakları Komisyonu, bu tartışmalar olacak. Demokratik olgunluk bunları saygıyla sevgiyle karşılamaktır. Haklı olarak kritikler oluyor, eleştiriler oluyor. Biz bunları olgunlukla

karşıyoruz. Çünkü Şeyh Edebalı'nın Osman Gazi'ye dediği gibi "Ey Oğul, sen bey oldun. Bundan sonra eleştirmek bize, kızmak bize; tahammül, hoş görü sana. Devlet idaresinde hepimiz saygı, sevgi içerisinde bu işleri yapacağız."

Ben sadece şunu ifade etmek isterdim: Keşke bu Sincan Cezaevi Raporu üstüne daha fazla tartışmalar olabilseydi, daha yapıcı, daha bizi uyarıcı kritikler olsaydı. Eyvallah. Fakat yine teşekkür ederiz. Keşke herkes raporu okuyarak gelseydi. Cezaevi alt komisyonu iki defa toplandı. Hem Ali Haydar Bey'in hem Ebru Hanım'ın şerhi var. Şunu çok kısa ifade edip hemen tamamlayacağım Başkanım, zaman da hayli ilerledi.

Şimdi, Mahmut Tanal Bey'in çocuk cezaevindeki kitap ve dergilerle ilgili, orada hem Orhan Pamuk'un kitapları vardı hem diğer kitapların yani Türkiye'de popüler, buradan Kızılay'a gittiğimizde Dost Kitabevinde ya da İmge Kitabevinde, Doğan Kitabevinde hangi kitaplar varsa pek çoğu orada vardı. Güzel bir kütüphaneydi. Sizin de görmenizi isteriz. Beraberce de gidebiliriz, siz kendiniz de gidebilirsiniz. Hani ben orada kitaplarla ilgili ayrım konusunda bir problem görmedim. Mahkûm arkadaşların talebi şuydu: Daha fazla kitap verilmesi. Biz de cezaevi yönetimiyle konuştuk. Bunun verilmesi konusunda bir talepleri oldu. Şimdi, burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öbür dilerim, bir listesini biz Komisyondan alırsak...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Tabii ki, yani çünkü bu meseleyi Sayın Hakan Çavuşoğlu Başkanımız ifade etti, ben sözlerimin başında ifade ettim, değerli arkadaşlar, biz sözde insan hakları savunucusu değiliz, biz özde insan hakları savunucusuyuz. Ve buradaki Komisyon hani böyle bir "Saatleri Ayarlama Enstitüsü" gibi toplanıp dağılan bir şey değil. Ben lütfen, rica ediyorum yine, herkes birbirinin bir CV'sini okusun, herkesin bu konularda bir müktesebatı var. Bu Komisyon "Hadi bir komisyon kuralım." diye kurulmuş insanlardan oluşan bir komisyon değildir. Bu hususa dikkatinizi çekerim. Yani hakikaten, Sayın Başkan çok güzel söyledi, yani acının rengi yoktur, gözyaşımızın rengi yoktur, ırkı, partisi yoktur. Bu konudaki hassasiyetler önemlidir. Eğer bir insan hakları ihlali, bir işkence varsa biz de Komisyon olarak, insan olarak, birey olarak, bir vatandaş olarak sonuna kadar üstüne gideriz.

Şimdi, tabii, gene bir şeyi ifade etmek istiyorum -tırnak içinde- afaki ifadeler kullanıldı. Yani burada ben özellikle Sincan Cezaevine hep gelmek istiyorum, biz Sincan Cezaevi Raporu'nu konuşuyoruz. Şimdi hem Ebru Hanım'ın şerhinde hem Ali Haydar Hakverdi Vekilimizin şerhinde kesinlikle Sincan Cezaevi özelinde bir insan hakkı ihlali, bir işkence yapıldığına dair tek bir satır yok, sadece eksiklikler sıralanmış. O şerhi tekrar dikkatlice okumanızı rica ediyorum. Hani burada havada uçtu ya "İşkence var, şunlar var, bunlar var..." ama Halkların Demokratik Partisi milletvekilimizin Sincan Cezaevi şerhinde, burada tek bir kelime yok işkence olduğuna dair, yani Sincan Cezaevinde yani sistematik, organize bir işkence olduğuna dair; Ali Haydar Hakverdi vekilimizin de hakeza. Bu hususun altını çizmek isterim.

Katkılarınız için...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz başka konularda işkenceyi anlattık.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Estağfurullah. Hayır, ben Sincan Cezaevi Raporu özelinde konuşuyorum. Diğer konulardaki işkence iddialarıyla da ilgili biz Halfeti'ye de gideriz, diğer vekile de gideriz, başka vilayetlere de gideriz. Yani burada hakikaten, Başkanımız dâhil olmak üzere bütün Komisyon üyelerimizin, bütün parti temsilcilerimizin ben çok büyük bir olgunluğunu görüyorum. Yani

biraz daha kitabı konuşmak, biraz daha kamusal bir görev yaptığımızın bilincinde olarak, kahvede konuşur gibi değil... Ama yani burada şöyle bir şey var: Bir ihlal varsa, bir işkence varsa haklı olarak hepimiz buna...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada var Başkanım.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hangisinde var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İşkence “dayak, tokat, tekme” demek değildir. Bakın, ibarede ne geçiyor, 2’ci maddeye bakarsak “İnsani şartları karşılamaktan yoksundur. İnsani şartları...”

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Tamam. Arkadaşlar -Sayın Tanal, uyarınıza teşekkür ediyorum- ben “işkence” kavramından bahsediyorum. Tabii ki bunlar da dolaylı olarak bir insan hakkı ihlalidir ama burada kavram olarak, terim olarak, sözcük olarak “Evet Sincan Cezaevinde işkence vardır.” sözünün olmamasını ben bir ilerleme olarak... Bu, sadece bizim açımızdan değil, arkadaşlar, çok rica ediyorum, yani burada iktidar-muhalefet parantezine, gerilimine kurban edilmeyecek bir insan hakkı meselesinden bahsediyoruz. Yani burada tabii ki varsa da var, biz bunu olgunlukla karşılıyoruz. Zaten Başkanımız da diğer üyeler de bu konuda bence çok olgunluk gösteriyorlar.

Ben sözü fazla uzatmak istemiyorum. Bu yapıcı eleştiriler için, tüm eleştiriler için teşekkür ediyoruz. Biz Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu olarak, Meclisin kapanmasıyla beraber Diyarbakır ve diğer cezaevlerine beraberce gideceğiz. Bunu ben sizlerin takdirine sunuyorum.

Sayın Başkanım, sabrınız için teşekkür ederim.

Uzundu da konular, ben çok kısa toparladım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Raporun görüşmelerini tamamladık değerli arkadaşlar.

Sincan Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu’nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

B)GÖRÜŞMELER

1.- Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve 3 arkadaşı ile Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan tarafından verilen Komisyon bünyesinde Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulmasıyla ilgili aynı mahiyetteki önergelere ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Şimdi, tarafımıza ulaşan bir önerge vardır. Önergenin konusu Komisyonumuz nezdinde bir çocuk hakları alt komisyonu kurulmasına ilişkindir. Okutup işleme alacağız.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde çocuk hakları alt komisyonu kurulmasına ilişkin önerimiz gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 3/7/2019

Radiye Sezer Katırcıoğlu
Kocaeli

Oya Eronat
Diyarbakır
Meliha Akyol
Yalova

Erol Kavuncu
Çorum

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu’nun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Türkiye’nin insan hakları alanında taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve diğer millî mevzuat ve uygulamalar arasında uyum sağlamak amacıyla yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek ve bu amaçla yasal düzenlemeler önermek; aynı maddenin (d) bendi uyarınca, Türkiye’nin insan hakları uygulamalarının, taraf olduğu uluslararası anlaşmalara, Anayasa ve kanunlara uygunluğunu incelemek ve bu amaçla araştırmalar yapmak, bu konularda iyileştirmeler, çözümler önermek, Komisyonun görevleri arasında yer almaktadır.

Nüfusumuzun üçte 1’ini oluşturan çocuklarımızın her türlü istismardan korunması, ayrımcılığa uğramaması, eğitim, sağlık ve barınma gibi temel haklarının güvence altına alınması devletin asli görevlerinden olup, Anayasa’nın “Ailenin Korunması ve Çocuk Hakları” başlıklı 41’inci maddesinde “Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.” hükmü ve 61’inci maddesinde “Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır.” hükmü yer almaktadır. Ülkemiz başta Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere, çocuklarla ilgili neredeyse bütün uluslararası sözleşmelerin de tarafıdır.

Gerek uluslararası mevzuat gerekse iç hukuk düzenlemelerimizde ve bunların uygulanmasında ilerlemeler sağlanmasına rağmen, dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de çocuğa yönelik kötü muamele ve istismar bütünüyle önlenememiştir. Özellikle 2005 yılında Çocuk Koruma Yasası’nın kabul edilmesini takiben eğitim ve sağlık sektöründe ilerlemelere ve çocuk koruma ve adalet alanındaki gelişmelere rağmen, hâlâ çocuk haklarıyla ilgili sorunlar mevcuttur. Edilen kanıtlar, çocukların büyük kısmının, evde, okulda veya diğer kurumlarda, işte ve/veya toplumda, ebeveynlerin, profesyonellerin elinde olmalarına rağmen, şiddete tanık olduklarını ve/veya maruz kaldıklarını göstermektedir. Özgürlüklerinden yoksun olan çocuklar, mahkeme öncesi gözaltı süreleri, zorbalık ve ayrımcılık, özellikle göçmen mülteci çocuklar, okula gidemeyen çocuklar, cinsiyete dayalı şiddet, çocuk işçiliği, erken ve zorunlu evlilikler ortaya çıkan sorunlar arasında sayılabilir.

Türkiye’ye yönelik son gözlemlerinde BM Çocuk Hakları Komisyonu bağımsız ve etkili bir izleme ve çocuk haklarına yönelik şiddet, kurumsal ceza, çocuk adaleti, bakım altındaki çocuklar, okula devam ve okulu bırakma oranları, engelli çocuklar, çocuk işçiliği gibi çocuk haklarının farklı yönleriyle ilgili sistematik veri toplama mekanizmalarının olması gerekliliğinin önemini vurgulamaktadır. En son Avrupa Birliği İlerleme Raporu, çocuklara yönelik şiddete ilişkin ulusal bir stratejinin olmayışının yanı sıra rehabilitasyon-bakım merkezleri için izleme mekanizmalarının olmayışı, cinsel istismar ve kötü muamele konusunda veri eksikliği ve yeterli sayıda ihtisas mahkemesi bulunmaması, çocuk yoksulluğu, çocuk işçiliği, uyuşturucu kullanımı ve okula kayıta eksikliklere dikkat çekmektedir. BM uluslararası periyodik incelemenin ikinci döneminde (2015) Türkiye, üye devletlerden çocuk haklarıyla ilgili 34 öneri almıştır. Bunlar özellikle çocuklara yönelik şiddet, erken ve zorla evlendirmelerle mücadele, çocuk işçiliği, engelli çocuklar ve mülteci çocuklar dahil olmak üzere en dezavantajlı çocuklar için kapsayıcı eğitim, yasa ile çatışma hâlindeki çocuklarla ilgili ulusal bir eylem planının kabul edilmesine odaklanmıştır. Çocuk haklarının geliştirilmesi ve çocukların korunması alanında ilgili sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve profesyonellerle birlikte çalışacak bir alt komisyonun kurulmasına ihtiyaç vardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Çok teşekkür ederim değerli Başkanım.

Milletvekili arkadaşlarım, evet, bizim kültürümüzde, toplumumuzda çocuklarımız “göz aydınlığımız”, “göz bebeğimiz” olarak tanımladığımız en değerli varlıklarımız, “cennet kokusu” diye de tabir ederiz Peygamber Efendimiz’in çok güzel bir hadisişerifidir. “Ülkemizin yarınları, geleceğimiz” dediğimiz en önemli cevherlerimiz. nüfusumuzun da üçte 1’ini kapsıyor. Burada verilerden bahsetmeyeceğim. Yaptığımız düzenlemelerden gerekçede tek tek bahsedildi ama bunun yanında, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında birçok araştırma komisyonu kuruldu, raporları hazır. Komisyonlarda, alt komisyonlar olarak da farklı açılardan incelendi, onların da raporları hazır. Aslında, şöyle baktığımızda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının da 2023 çocuk işçiliğiyle mücadele strateji belgesi var. Bunları çoğaltabiliriz. Çok vaktinizi almak istemiyorum. Aslında birçok şey yapılmış, bu konuda çok büyük bir irade konulmuş, hatta Anayasa’nın 10’uncu maddesinde pozitif ayrımcılık ilkesi kadınla birlikte çocuklara, yaşlılara ve engellilere de getirilmiş, aslında kanuni anlamda birçok düzenleme yapılmış ama hâlâ bugün çocuklarımızla ilgili sorunları konuşuyorsak burada yapmamız gereken daha birçok şeyin olduğunu konuşuyoruz, görüyoruz.

Ben, toplumsal meselelerde hep ifade ediyorum -benim çalışma alanlarım kadın, çocuk, yaşlı vesaire- bu konuları siyasetüstü ele almamız gerektiğini, ideolojüstü ele almamız gerektiğini ve bir vicdani bir mesele olarak bu konuyu ele alırsak bu tip konularda çok daha hızlı çözümlere, kalıcı çözümlere ulaştığımızı görüyorum. Yani kanunla bunların bir kısmını halledebiliyoruz, tamamen ortadan kaldıramıyoruz, ki çocuklarla ilgili bu sorunlar dünyanın da sorunları. Mesela, şöyle birkaç veriye baktım, Amerika’da her yıl 251 çocuğun kaybolduğunu -sadece kaybolan, diğer istismarlardan, yaşanan sıkıntılardan bahsetmiyorum- aynı zamanda “EUROPOL” dediğimiz Avrupa Polis Örgütünün, AB ülkelerinden kaybolan çocukların sayılarıyla ilgili burada bahsedeceğim, aynı zamanda İngiltere’de bahsedilen rakamlar, 18 yaşında 7 bin çocuğun kayıp olduğundan, Almanya’da, Avrupa’da mesela 10 bin mülteci çocuğun mesela kayıplarından bahsediliyor. Bu anlamda, çocukla ilgili sorunlar aslında tüm insanlığın, toplumun, tarihin her döneminde olan bir sorun. Biz Türkiye olarak bu konuda çok daha ileri gideceğimizi, bu alt komisyonla bunlara çözüm bulacağımızı ifade etmek istiyorum.

Sorun alanlarında gerekçede tek tek bahsettik bunları çoğaltabiliriz, cezaevindeki çocuklar, okula devam etmeyen çocuklar, bilişim bağımlılığı, koruyucu aile kurumu ve bu kurumda yaşanan sorunlar gibi bunları çeşitlendirebileceğimiz, bir tek çocuğumuzun bile sorun yaşamayacağı bir süreci oluşturacağımız bir Türkiye ve Türkiye devleti olacağına inanıyorum.

Bu anlamda, Komisyonunun tekrar daha uzlaşmacı, beraber sorun çözen, beraber hareket edebilme kabiliyeti olan bir alt komisyon oluşturacağına inanıyorum. Ben şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Katırcıoğlu.

İrfan Bey, buyurun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

27 Haziran 2019’da size gönderdiğim bir mektup var. Gündeme aldığımız için ve duyarlılığınız için teşekkür ederim. Ben o mektubu okumak istiyorum: “Çocuğa yönelik her türlü şiddet ve her türlü istismar Türkiye’de ciddi boyutta artış göstermektedir. Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezinin raporlarına göre 2019’un ilk üç ayında ve soruşturma aşamasıyla sınırlı olmak üzere cinsel istismar suçu mağduru olarak 83’ü 12 yaşın altında toplamda 483 çocuk istismara maruz kalmıştır.

Çocuk istismarının son örneği, 25 Haziranda Gaziantep Oğuzeli ilçesinde bulunan kaçak faaliyet yürüten Hasan Hoca İlim Yayma Vakfı Yatılı Eğitim Yurdunda dinî eğitim alan çocuğa vakıfta görevli bulunan E.K. adlı şahsın cinsel istismarda bulunduğu kanıtlanmış ve zanlı tutuklanmıştır.

Çocuklarımızın her türlü temel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması, sağlıklı ve güvenli ortamda yaşaması, cinsel istismar ve cinsel şiddetten korunması devletin görevidir.

Talebim: Çocuklarımızın güvenli ve sağlıklı ortamda yaşamasını sağlamak için her türlü siyasi kaygı, düşünce ve inançtan ayrı tutularak acilen İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bünyesinde bir alt komisyon kurulması ve sonrasında bu kurulan alt komisyonun daimî olarak alt komisyon şeklinde kalıcı olmasıdır. Kurulmasını istediğimiz bu alt komisyon, çocuklarımızın sağlıklı yetişebilmeleri için her türlü sorun ve çözümü masaya yatırmalıdır.”

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İrfan Bey, çok teşekkür ederim size.

Grubumuzla bir çocuk hakları alt komisyonu kurulmasını istişare ettiğimiz bir süreçte -23 Hazirandan önce istişare etmiştik- hatta karar verdiğimiz bir süreçte sizden de böyle bir talep ve mektup alınca, şahsım adına söyleyeyim, mütehassıs oldum ve size de hemen telefonla teşekkür ettim. Sonuç itibarıyla, bugün önerge verilmiş durumda, müzakeresine devam ediyoruz.

Tekrar teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Önerge verilmiş durumda, onları birleştirelim Sayın Başkan. Yani tek başına, sanki biz vermemişiz gibi bir şey oldu, doğru değil. Yani onu birleştirerek... Sizden istirham ediyorum. Teknik anlamda da onu gerektiriyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Çocuk hakları alt komisyonu kurulmasına dair önergeyi destekliyoruz, öncelikle. Gerçekten, İnsan Hakları Komisyonunun alt komisyonu olarak çocuk hakları alanında yaşanan ihlaller zincirini takip etmek yani çok sayıda istismarın, çocuk işçiliğinin, çocuk emek sömürsünün ve benzeri hani çocuk hakları alanında her yerde ciddi sorunlar bize de sirayet ediyor. Yani biz parti olarak da bu konuda hem Genel Kurulda hem diğer alanlarda aslında çok aktif bir çaba içindeyiz. Bunun İnsan Hakları Komisyonu bünyesinde kurulması ve devamlı bir faaliyet yürütüyor olması, tabii, gerçek anlamda bir faaliyet yani olay yerlerine giderek, başvuruları alarak...

Bunu söylememi de hoş görün yani kurmayalım sadece, çalışalım diyorum. Böyle yüz ifadenizle hemen yani tepki verdiniz de gerçekten çok inanarak söylüyorum bunu.

BAŞKAN – Meral Hanım, çok özür dilerim, sözünüzü kestim.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Hâlâ ön yargıyla konuşuyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ön yargıda olmamız için binlerce sebebiz var, anlayın bizi, milyonlarca sebebiz var yani.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bizim için de öyle.

BAŞKAN – Radiye Hanım...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşte öyle, maalesef, tablo bu.

Yani gerçekten birbirimizi anlamak için, “ön yargılı” dedi ya sayın vekilim...

BAŞKAN – Demek ki sizin şahsınızda demek istediği başka şahıslar vardır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani maalesef, karşılıklı yargılarımız var, bunu inkâr etmeyeceğim yani ortada. Biz muhalefet partisiyiz, siz iktidar partisisiniz ve ben muhalefet partisi milletvekili olarak önergeyi desteklediğimi söylüyorum zaten ama bunu da söylemek zorundayım.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Harika bir şey “ama” olunca zaten...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani çocuk hakları ihlallerinin üstüne gidelim, bu sadece kâğıt üstünde kalsın, kurmuş olmak için kurmayalım. Yani bunu söylemezsem benim sözümün bir anlamı kalmaz zaten.

Bu konuda destekliyoruz. Yargıları kırmak pratikle olur, çalışmakla olur ve çocuk hakları konusunda, kesinlikle katılıyorum, her türlü siyasi düşüncenin, her türlü ideolojinin ve yaklaşımın üstünde bir yaklaşım geliştirmek gerektiğine yürekten katılıyorum tıpkı kadın hakları alanında olduğu gibi. Yani ortak bir dil, ortak bir yaklaşım sergileyebilirsek çözüme daha çok katkı sunabiliriz. Ben o sözlerle de katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Aynı zamanda, partiden ben gireceğim çünkü Ebru Hanım Cezaevi Alt Komisyonunda, Ömer Bey Mülteci Alt Komisyonunda, birlikte çalışacağız yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Beştaş.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Başkanım, birleştirirsek bizimkiyle birlikte...

BAŞKAN – Nurullah Bey, buyurun.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çocuk istismarını kim yaparsa yapsın, çocuk istismarı konusunda hepimiz aynı fikirdeyiz, kesinlikle buna karşıyız. Demin sayın vekilim söylerken “İlim Yayma Cemiyeti” diyerek, dolaylı şekilde bir kurumu da kastederek, “orada çalışan biri” diyerek bazı mesajlar iletti. Biz şunu kabul etmeliyiz ki: Türkiye Cumhuriyeti’nde bu işi yapan “şerefsiz” mi diyelim, “hasta” mı diyelim, bu adamları hiçbir şekilde kurumunu ya da tabi olduğu şeyi de belirtmemek gerekir. Bu, kişiye ait bir şeydir.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Bu, Antep’te olduğu için belirttim yani “Bu kurumdakilerin hepsi böyledir.” diye bir şey yok tabii.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hayır, öyle bir mesaj alınmaması... Burada biz mademki partilerüstü hareket ediyoruz insan hakları için insanca davranmamız gerekiyor, bizim insan olmamız gerekiyor ki insan haklarını insanca yerine getirelim.

Bir de terörle mücadele var Türkiye’de. Terörle mücadele için kendisini feda eden güvenlik kuvvetlerimiz var, askerlerimiz var, özel harekâtçılarımız var. Bunların her yaptığının karşısında direkt durmanın da anlamı yok. İnsan haklarını oluşturmamız için bazen de bazı tedbirler, yapılması gerekenler vardır. Bunlarda da dikkatli, hassas olmamız gerekir eğer terörle iş birliği hâlinde değilsek. Terörle berabersek zaten herkes görevini yapacak, ona kimse bir şey demiyor. Onun için bunu da böyle söylüyorum. Hakkınızı helal edin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İrfan Bey de daha önce böyle bir alt komisyon kurulması talebinde bulunmuş. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak da gerçekten... Bunun bir ihtiyaç olduğunu vekil arkadaşımız daha önceden dile getirmiş. İki önerenin birlikte oylanmasını ben talep ediyorum çünkü ilk önerge oylandı, bir an önce bunun da oylanmasını talep ediyorum ve oylanacak olan önergeyle birlikte ikisinin birleştirilmesini talep ediyorum.

İkinci bir husus: Evet yani burada gerekçe kısmının hepsi düzgün, muntazam, yürekten katılıyoruz. Arkadaşlarımızın kalemlerine sağlık ancak burada, sondan ikinci paragrafın ilk cümlelerine baktığımız zaman orada kurumsal ceza, çocuk adaleti ve bunlara baktığımız zaman yani herhâlde Sincan Cezaevindeki raporla, çocuk haklarıyla ilgili sanki bir şeyler varmış gibi cümleler okuyorum. İleride daha rahat çalışırız.

Hayırlı olsun diyorum şimdiden.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Mahmut Bey.

Oya Hanım, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde kurulan Çocuk Hakları Alt Komisyonunu çok önemseydiğimi belirtmek istiyorum. Radiye Başkanımız özetledi. Muhalefet milletvekili arkadaşlarımızın desteklemesini de çok olumlu buluyoruz.

Bu konuda öncelikle yapmamız gereken... Mecliste diğer komisyonlarda da bu konuların incelendiğini biliyoruz, Adalet Komisyonunda olsun, İçişleri Komisyonunda olsun. Bu konularla ilgili raporları da bir toparlayabilirsek, en azından çalışma yapılmış konular dışında çalışabilirsek çok daha verimli sonuçlar elde ederiz. Özellikle, güneydoğudaki sıkıntı yaşayan çocukların daha çok ele alınmasını istiyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Aynı mahiyette bir önergemiz daha var, onu da okutacağım.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Çocuğa yönelik her türlü şiddet ve her türlü istismar Türkiye’de ciddi boyutta artış göstermektedir. Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezinin raporlarına göre 2019’un ilk üç ayında ve soruşturma aşamasıyla sınırlı olmak üzere cinsel istismar suçu mağduru olarak 83’ü 12 yaşın altında toplamda 483 çocuk istismara maruz kalmıştır.

Çocuklarımızın her türlü temel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması, sağlıklı ve güvenli ortamda yaşaması, cinsel istismar ve cinsel şiddetten korunması devletin görevidir.

Talebimiz, çocuklarımızın güvenli ve sağlıklı ortamda yaşamasını sağlamak için her türlü siyasi kaygı, düşünce ve inançtan ayrı tutularak acilen İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde bir alt komisyon kurulması ve sonrasında bu kurulan alt komisyonun daimî olarak alt komisyon şeklinde kalıcı olmasıdır. Kurulmasını istediğimiz bu alt komisyon, çocuklarımızın sağlıklı yetişebilmeleri için her türlü sorun ve çözümü masaya yatırmalıdır.

İrfan Kaplan

Gaziantep

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, çocuklarımız toplumun en saf, en masum, en temiz, en kusursuz kesimi olduğu kadar çevresindeki tehlikelere karşı da en savunmasız, en deneyimsiz kesimdir. Hangimizin çocuğu olursa olsun, dünyanın neresinde olursa olsun bir çocuğun başına gelen olumsuzluk vicdan sahibi herkesi derinden yaralamaktadır. Çocuklarımızın karşı karşıya kaldıkları tehlikeler ile başlarına gelen olaylar konusunda toplumda bir hassasiyet ve farkındalık söz konusu ise de zaman zaman çocukların mağduriyetine sebebiyet veren olayların varlığına şahit olmaktayız. Bu nedenle, çocukların özel haklarla güçlendirilmesi, özel koruyucularla korunması önem arz etmektedir.

Ülkemiz, çocuk haklarını düzenleyen birçok uluslararası anlaşmanın imzacısı olduğu gibi, mevzuatında yaptığı değişikliklerle yeni düzenlemeleri de hayata geçirmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ni 1990 yılında imzalayan Türkiye, 2005 yılında yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin temel ilkelerini esas alan ve çocuğun üstün yararını gözeten düzenlemeler yapılmıştır. 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda çocuğun cinsel istismarı suçu ayrıca düzenlenmiş, 2014 yılında da 6545 sayılı Kanun’la esaslı değişiklikler yapılarak çocukların cinsel istismarına ilişkin cezai yaptırımlar ağırlaştırılmıştır. Ülkemiz 2007 yılında imzaladığı Çocukların Cinsel İstismar ve Sömürüye Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, bir diğer ifadeyle Lanzorete Sözleşmesi dâhil olmak üzere çocuklarla ilgili neredeyse bütün uluslararası sözleşmelerin tarafıdır. 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle de Anayasa’nın 41’inci maddesinin başlığı çocuk haklarını vurgulayacak şekilde “Ailenin korunması ve çocuk hakları” olarak değiştirilmiş ve “Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.” ile “Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.” fıkraları eklenmiştir. Yine, Anayasa’nın 61’inci maddesinin dördüncü fıkrasında “Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır.” hükmü yer almaktadır.

Gerek ulusal gerekse uluslararası düzenlemelerle eş zamanlı olarak özellikle 2004 yılından itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında çocuk odaklı çalışmalar komisyon düzeyinde hız kazanmıştır. Bu kapsamda, internet kullanımının çocuklar üzerindeki etkisi, kayıp ve mağdur çocuklar, çocuklarda ve gençlerde artan şiddet eğiliminin nedenleri, çocuklara yönelik şiddetin sebepleri, çocukları sokağa düşüren nedenler ve sokak çocuklarının sorunları hakkında Meclis araştırması komisyonları kurulmuştur.

2012 yılında yürürlüğe giren 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’yla da çocuk hakları alanında kamu denetçisi görevlendirilmiştir. Diğer taraftan, 2008 yılında Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda Çocuk Haklarını İzleme Komitesi de kurulmuştur.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca 2013-2017 yıllarını kapsayan Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi hazırlanmış, çocuk hizmetleri alanında önemli adımlar atılmış, çocuk haklarının güçlendirilmesi ve hak ihlallerinin önlenmesi için ülke genelinde çeşitli projeler uygulamaya konulmuştur.

Gerek uluslararası mevzuat gerekse iç mevzuat düzenlemelerimizde ve bunların uygulanmasında önemli ilerlemeler sağlanmasına rağmen, dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de çocuğa yönelik kötü muamele bütünüyle önlenememiştir. Bu durum hepimizi derinden etkilemektedir. Bu nedenle, ben de Komisyon Başkanınız olarak özellikle son on beş yılda yapılan çalışmalar ve hayata geçirilen düzenlemelerle belirli bir mesafe katedilmiş olmakla birlikte çocukların daha etkin bir şekilde korunması, haklarının güçlendirilmesi için Komisyonumuz bünyesinde bu konuda bir alt komisyonun kurulması gerekliliği inancını taşımaktayım.

Önerge sahiplerine, partiler ayrımı olmaksızın bu konuda söz alarak destek veren değerli üyelerimize çok teşekkür ediyorum.

VI.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulması

BAŞKAN – Mahiyeti aynı olan önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle Komisyonumuzun toplantı gündeminde yer alan konular görüşülmüş olmakla görüşülecek başkaca bir konu kalmadığından toplantıyı kapatıyorum, hepinize hayırlı günler diliyorum.

Kapanma Saati: 13.22

